

1.12.2006

ပိုဒ်းမွိုင်တံးသဝ်းဒေၤ

ဟူးဂိမ်းဂွမ်တၢင်,လၢဂ်း....
ဟူးထတ်းသၢင်....
ကိတ်,ကွက်ပွက်;ထိခိုင်; ...

လံးယွတ်;ခိုင်း(ထိုင်.မၢင်း)
လံးခိုင်းသိုဝ်(ခိုင်းတံး)
[2000] ပပ်.

1• 4• 1989

သပိးလိင်း

ဂှ်း;ထွတ်,တီး;သိုဝ်း;လိက်; [ဟံ,ခေ; ဟံ,လင်။

မိုဝ်း;သမ်,မၤ,သမ်,ပုတ်.ထလဝ်; ပီခ်ဟြးလံး;(၅)ဝါ, ရှာခ်းခပ် ကမ်,ထုဂ်,ဂခ် သုခ်ယာပ်,လေ; ဂီခ်,လဝ်; ဟံ.မၤယု, ခွဲးထိုခ်, "ပလလေး" ဂိုတ်းဂေၤ.- လာင်. လိင်း၊ ဂၤလမ်၊ ခုဂ်.ခိမ် သတ်းတဝါ,(4)တုဂ်ဂိုဝ်းဝါ,ခိုင်;။

[ဟံ,ခေ;] လင်,ခေ. သမ်.ပီခ်ဟြးယမ်း "လဝ်; ခုခ်သိုင်ကူးတိုင်, ဂှ်.- လဝ်;ခုခ်ကူးတိုင်,ခေ" ဟြးငမ်း မိုဝ်းဂေၤသမ်,ဟီ, ဂှ်.-မိုဝ်းမာ်းလုင်၊ မၤပံး;ဟြးလေ; ပဂ်းလဂ်းသပ်ဂိုခ် လိင်,ဝံ.လာင်.မခ်းလဝ်;။ လဂ်းလိင်, ခေ.သုင် (4) သုဂ်,ပံ. ဟံ,ဂေ; (4) သုဂ်,ပံ. ဝါ;-ဂုတ်,ပံ. ခေယပ်.။

[ဟံ,လင်] သိုဝ်း;ဂှ်း သမ်,မၤ,သမ်,ပုတ်.ထလဝ်; ကပ်ဝါ,ခိုင်ဂှ်းလှိုင်သိုင်ခေခ်.- ပဂ်းဂှ်းဝံ.ပီခ်မံတုင်း။ ဂှ်းဂပ်,မိုဝ်း;ဂုခ်,လုဂါ,ယပ်. ခိုခ်းဂိုတ်းထိုင်;ဂှ်းမို,လေ; [ခိုင်;] ဂှ်းမို, တင်းလဂ်းလိင်,လာင်.ခေခ်.- ယာခ်ဂံဂခ် (1) ဟု,ရှိုင်,။ ယမ်းလိင် တင်းမီးယု, ဂိုမ်းဝါခ်းယုဂ်,၊ တုင်, ဝိုင်;မိုဝ်းမာ်း၊ ခွဲးလိခ်မိုင်းခေ,ယပ်.။

ဒေုးထတ်းသင်

၈. 4. 1988 လံးယုတ်းခိုင်း (ထုင်.မင်း) လံးကပ်
မူ,ဝင်း;ယိုခင်လိက်; ကခင်ခိုင်; မးလူးရှ်းလွံ; ထတ်းသင်
မူခင်.မေးပခင်ဝါးခဲ- လင်,လံး ထတ်းသင် မေးပခင်တုင်
လိက်;တုက်းဂွင်; တုခင်းဂွမ်းပံ,ထုက်, ရှ်းလီတုခင်းမးယပ်.။

မူ,ဝင်း;ယိုခင်ခဲ. ပီခင်ဂုခင်းလိက်;ခမ်ဂမ်ဟံ၊ လံးခိမ်.
“လုင်းခုခင်မဂု, တင်.ယခင်း ဂွင်.- ထပ်;ပိုခင်းမိုင်း”
တံမ်းဝံ. သိုက်;ပိုခင်း ပိုင်ပီခင် ‘လီ ကု.’ မိုင်းတံး လိက်;လံး;
လုမ်းဂု,လယုတ်းယခင်းတံးလီဂုဂုခင် ဂုခင်းပခင်ဂပ်,ဂိုတ်းဝံ.
ဂုခင်းပခင်ခဲ. လွင်,လင်;တုင်း လွင်;လူးရှ်းမိုင်းလိက်;ခဲ.
ယုးထတ်းသင် ငိခင်းပီခင်- ကိုဝ်.လု. ပီင်းလု ယု,ခမ်သေ
ကပ်ဂုင်,မုခင်ယု,။

ခိုင်းသိုဝ် (ခိုင်းတံး)

12. 4. 88

လွံ;ဂခင်ပီခင်ရှ်း ပီင်းဂခင်ပီခင်ယု,
ယုမ်.ဂခင် ရှ်းဂခင်ခံး; ပံးဂခင် ရှ်းပီခင်ယပ်,
ဂွမ်းပူ,မူခင်,ခဲ.ယမ်တေ.။

ပပ်.ယိုခင်ခဲ. လံးပီခင်ကွက်,မးထိုင်ခင်းမိုင်း ဟိတ်တံး;
တုပီးခွင်.လင်;ခိုင်း မိုင်းတံးတင်းလံးဂု; ဂွပ်;ပိုင်း-

[1] လင်းခုခံမဂျ၊ တာင်.ယာခင်း.... တိမ်;ကွက်,။

[2] လံးခိုဝ်းသိုဝ် (ခိုဝ်းတံး).... ထတ်းသာင်။

[3] လံးယွတ်;ခိုဝ်း.... ဂိမ်းဂွမ်တာင်,လၢဂ်;။

[4] လံးခုခံဟ့ု. (မိုဝ်းဂွက်,).... ဂေ;တင်း;တူခင်း;
ဂိုင်းငိုခင်း၊ လံးဆုမ်, (ဂိုင်းမံ,) လွံ;ထီမ်ဇလး;
ဝီ;ဆွင်.ဟ့ုဂ်.လိက်;လံးခပ်ဂမ်း;ဟွင်;။

ယွခ်.လူဂ်;လွင်းလံး ဂုမ်.ဂိမ်ထီမ်ဂိုင်းလွံ;ဂခမ်ဇလး;
ထွင်,ဝဲ;ပိုဝ်းလီလူဂ်ဂိခမ်မပ်,သီင်; ပူခင်း;ပာင်း;လၢဂ်း;လၢတံး;
ဇမး;မိုဝ်းတံးဂုမ်းမုခင်းမံ,ကွက်,မး;ခမ်.ယဝ်.။

[ပေးထမ်းခုခံ]

“ဂၢခမ်ဂုခင်း ဂု;ဂေ့ု.”

ပိုဝ်းပီခမ်ဆွက်;တူဝ်ဂေ့ု လီဂူ၊ ပိုဝ်းလုခင်းတူဝ်ဂေ့ုလီ
ဂုခမ်၊ ယု,ပခမ်လွတ်;လံး ဂ်း;မံာ်တူင်းဝံ.တိက်;တိက်;၊ ကခမ်
ခမ်.ပီခမ်ပိုဝ်းခိုက်.လိက်.မခင်းယဝ်.။

[ဟ့ု.ထမ်းသီင်]
မိုဝ်းယာခင်း

တၢင်းဂှၢ်အထိုင် ဟူဂ်ဂ်းဂှၢ် တၢင်း,လၢဂ်း-

ပီၤခိးမီးကွက်,မးယဝ်.လေး; ကမ်,ပေးလီၤခိး. လီၤသေ
ကခပ်ပံ,ကွက်,မး ငခလဲးတံးတၢ်ခခခ. လံၤလံၤပုခပ်ယဝ်.။
ပိုင်;ခဲကခိးမီးဝံ.ယဝ်.ခခခ. ယု,ယု.ယု,ခခခ. ဟိုက်တံ.
လိုင်ဂေး;မေးဂိုတ်းကွက်,မးထိုင်;ကခိးမိ,တၢ်.။

ဂိခိးခဲးတၢ်,လီၤ ဂှၢ်;ကိမ်,ထိုင်လံၤဝခိး မခိးပီၤခိး
ကမ်,လံ; မှိခိးခခခ- တံးမိးလိဂ်း;ဟိုခိးခခခ; ဂှၢ်;ပေးဂှၢ်,
ထူခိးပိုင်;လှံမုတ်းမုတ်းဂေး; ကမ်,ပီၤခိးလံ;ခခခ,ဂပ်,။

ယူခိး.လူဂ်း; ငှၢ်;တူခိး; တၢင်းဂှၢ်ခိး လုဂ်.ဟိုခိး.-
ခိးခခခ;တၢင်း [30 ပီ 40] ယူခိးခိး. မခိးယင်းဂိုတ်းတၢင်း
ခခခ,ဂှၢ်,။ လဝ်;လှံဟိုဂေး;သိုပ်,တံးမိးထိုင်;တၢ်.။ ဟူဂ်;
လှံ;ထံမိးလဝ်;ဂပ်,ခခခ. မုင်းမုင်းဝံ.ယူ,။

လိုင်.ခခခ, ဂပ်ခး; လံးယူတ်းခိး ကပ်တၢင်း,လၢဂ်း;
လံ;ခခခ. ကိပ်ခိပ်ဂိုင်းလှံလေတခေ, ပီ;ခခခ.ဟူဂ်.လၢတ်;
ခခခလဝ်; လံၤဂေး.လံၤဂှၢ်ခိး လှံ;ထံမိးဂှၢ်ခခခ,ဂပ်,။ ပေးမီး
ခခခ.ဂေး; မီးပု။ ပေးမီးခေးဂေး; တေမီးခပ်;ယူ,။
ကပ်ခခခ.ဂု,မိးခေး; ယု,ပေခေးဂခခ မေးပခပ်တိုတ်.
လခခခခိး;သင်.တၢ်.။ ကမ်,ဂှၢ်. .... တေထိုင် လိဂ်းယူတ်;
ဂှၢ်;ပံၤယူ,။

ယုမ်,ယမ်သေလေး;—

လံးယူတ်းခိး (ထိုင်.မၢင်း)

လမ်းခင်း

မံ၊ခပ်.	ဂ္ဂင်လိက်;	ခေ၊လိက်;
	တွဲခင်း [1]	
1.	ထပ်;ပိုခင်းမိုင်းလာတ်;	1
2.	ဂျ၊ပ၊ခင်း၊သုမ်းသိုက်; လပ်;ဟု၊.တီး- တိုက်;ကပ်သင်းခေ၊	4
3.	မ၊ခင်း၊လီခင်းတီး	7
4.	မ၊ခင်း၊လီခင်း၊လိင်း ဂ္ဂ်;ဂ္ဂခင်းမိုင်းတီးယုမ်၊	12
5.	သိုက်;မ၊ခင်း၊ခိုခင်းဂပ်;မိုင်းတီး	16
6.	ဂ္ဂ.တွပ်တု၊.တီးဂပ်;	28
7.	လီတွင်းဝံ.	38
8.	လပ်;ဟု၊.ခပ်ပုတ်;ပံ့၊က၊၊ခေ၊၊	46
9.	သပ်;လိင်းလွင်းဂိခင်းဂီခင်း၊	53
10.	မိုင်းတီးခပ်တင်၊ခေ	54
11.	ကွင်း၊သ၊ခင်းတွပ်၊	55
12.	မိုင်းခင်ခပ်တင်၊ခေ	57
13.	လိက်;ဂ္ဂမ်း၊မံ၊ပင်လွင်းခေ. မိုခင်းလိက်;ခိပ်	58
14.	လီတွင်းမံဝံ.	58
15.	လပ်;ထုခင်းယိခင်း၊ လပ်;ဟု၊.မိုင်းခင်းမုခင်း	59
16.	ခေပ်.ထိုင်လပ်;ဟု၊.ထုခင်းယိခင်း၊	62
17.	လံ့;လွ်ဂခင်းဝု၊;	64
18.	ဟု၊လွင်းလံးမိုင်း	65

မာခပ်.	ရှင်လိက်;	ခေ့းလိက်;
19.	ပိုခင်းကင်း; ဟုလှိုင်ကမ်း, ထုခင်းမိုင်းပွခင်း တုခင်း; [2]	70
20.	ပိုခင်းလိင်း; တံးသင်းခေ့း	73
21.	ပိုခင်းတံး; လိခင်းလိင်း; တံး	73
22.	လိင်း; တံးခေ့း; ပိုခင်းဂပ်, လိင်း. မိုင်းတံး တုခင်း; [3]	76
23.	ပခင်းပိခင်းခိ; ခေ့းကိင်းဂလိတ်;	86
24.	ပိုခင်းဂိပ်; ကူးတုင်း, ဂျီး	87
25.	လှိုင်းလံး; ကိင်းဂလိတ်; ခပ်- ကုပ်. ပိုင်း, မိုင်းမခင်း;	91
26.	ဟုဂ်, ဝံ. ဂမ်, ပိခင်း, ခေ့း, လှိုင်သေလုပ်, လှိုင်း;- မိုင်းမခင်း; မိုင်းတံး	92
27.	ဝံးသိုင်းဂမ်, ဟု, ပွဂ်; သွင် မိုင်းတံး;- ပိခင်းဝံ. လိင်း. ဂိပ်	96
28.	ဟု; တင်တုင်မိုင်းတံး	99
29.	ထမ်းခင်း, ခေ့း; မံး လိက်; ရှမ်း; မံးပင်လှိုင် တုခင်း; [4]	100
30.	လံးလှိုင်း. ဟိုခင်း. ယိမ်းဂွင်း; ဂင်;- ပေ့း, ပိခင်းမး	107
31.	တပ်. သိုင်းလွတ်; လိမ်းသင်းခေ့း	115

မှတ်စု.	ရှုထောင့်	စာမျက်နှာ
32.	ခင်းတပ်. ဟွမ်. ဂျမ်း. လိုင်း. တံး	121
33.	တပ်. သိုင်း. လိုင်း. တံး (S.S.A)	124
34.	ဟံး, တိုင်း. ဂွင်, လီ, သိုင်း. ဟွတ်. ဂျီ. ခင်း. ဝံ.- တပ်. လိုင်း. [5] လိုင်း	125
35.	လွင်း. ဟွမ်. ဂျမ်း	129
36.	ဂေ, မိ, တီ, ဝင်း. ဝင်း. ဝင်း.- ပ, တီ, မွဲ, သိုင် လိုင်း. တံး	130
37.	လွင်း. ဝင်း. ဟွတ်. ဂျီ. ခင်း. ပ, တီ, ဝင်း. ဝင်း.	138
38.	ရှုထောင့်. လိုင်း. လိုင်း. ဟို. ခင်း. လိုင်း. တံး	141

ဣဒ်း [1]

“ထပ်းပိုင်းမိုင်း လတ်း”

ဝီသု၊ သဒ္ဓါ၊ - 2531။ လိုခင်သမ်လွင်း (5) ခမ်း။
ဝီဂေါးလု၊ - 1349။ ဝီခရိတ်။ - 1988 လိုခင်ဟိပ်။ ဟေ၊
ဝရီ၊ (7)ဝခင်း ပီခင်ဝခင်းမိုင်းတံး ခိုင်းတံးဂှ်း (41)ပွက်။

[ပိုင်ပီခင်မိုင်းတံးဂှ်းဝံးသိုက်ဂမ်၊ ဟေ၊ ပွက်၊ သွင်ဗလး
တေ၊ ထိုင်ယမ်းလိပ်။]

ဂှ်းပိုင်းသင်ဗလး မးခင်းခပ် မးတိုက်တိုင် ဗပ.ဂိခင်
တံးဂှ်း ပေးပီခင်တခင်းခမ်. ကခင်ဝုးခခင်း. - ပေးတေ
ခံးကပ်ငင်းတေ၊ ပံ၊ ပိုင်ပီခင်မခင်းဗတေ. ....

မိုင်းဝီခရိတ်. 1940-41 ခခင်း. သိုက်ဂမ်၊ ဟေ၊ ပွက်၊
သွင် လံးပေးပွက်၊ ပီခင်မး ခင်းဂုခင် ကုရေးပ သေယပ်. -
“ဂိုတ်. တရ၊” ကုခင်ဂှ်းသေ လုက်. ဟိုခင်. သိုက်ကပ်မိုင်းခိုင်
ယပ်. မိုင်းခိုင်. ဂင်းသိုပ်, ဂခင်မးတေ၊ ထိုင်ရးသျးပေး
ခွံးယပ်. မူတ်းဗလး သိုပ်, ကပ်ထိုင်. မိုင်းသပီခင်, ပေး, တု
ဂိတ်, တေ၊ ထိုင် မိုင်းကိင်းဂလိတ်။ ဂှ်းပိုင်းလိုင်. ခခင်း
သိုက်ခမ်. ဗဟုဂု၊ ခခင်လံးမးယပ်. ဂေး၊ ကမေ, ရိုဂခင်း,၊

ရးသျှး၊ ကိင်းဂလိတ်ဒင်ကင်,ဂွမ်ဂိုင်းဂခင်သေ တိုက်ပိတ်ဒိုတ်တရ,ယု,ယင်။

ဟံ,တၢင်းကွက်,ခံ. ဝီ 1941-42 ဂျ,ပၢခင်,သမ်. လက်,ယိုခင်. ဧတ,သိမ်းကင်ဂူးတီးဂူးလ်ခင်၊ ယိလိပ်.ပိခင်း၊ ဂွင်,ဂွင်,၊ တေ,ထိုင် သိုင်,ဂပိုင်, ခင်းမး ခင်းမိုင်းတံး၊ ထံးယုမ်းဂိုတ်း မဂျ,မိတ်,သေယင်. ပးဂခင်ခင်းမးသိမ်း မိုင်းမၢခင်း မိုင်းတံး ယု,ဂျ,တေ,ထိုင်သၢမ်ဂိုင်. ထိုင်မး ဝီ 1948 မၢင်,လိုင်ကခေဗျ,ကမေ,ရိဂခင်,ခင်ဂိုတ်း မိုင်းပံ့, သျှ,မိုင်းဂျ,ပၢခင်, ဧတ,က.ယုင်းဂွင်းဂျ,မး၊ ဒီခင်းဂခင် [၅] ဝခင်းသမ်.ပံ့, ခးဂးသဂီး၊ မၢင်,ပျင်းကခေဗျ, ဧတ,က.တိက်,ခင်းဂမ်,ယု,ခံ.- ပီခင်ပွက်,ထိခိုင်; ကခင် တၢင်း၊ ခင်းမိုင်းလိုင် ယုင်းဂွင်းဂျ,မးလေး ခးဂးသဂီး ယိခင်းပီခင်ခိုင်လိုင်ဂျ,၊ ဂိုခင်းဂခင်းဂေး ကမ်,မီး၊ ဂူခင်း ဂေးကမ်,မီး၊ ပီခင်ခိုင်ဂမ်,ယု,ဂျ,ယင်။ ဂွင်းပိုင်,လိုင်. ခံ လင်,ဝး ဂွင်းဂျ,ပၢခင်, လိုင်းကခင် ခင်းမးသိမ်းလံး မိုင်းမၢခင်း မိုင်းတံး၊ ဝးခင်းသိမ်းမိုင်းကိခင်,တိယ “ပေးသု တေယိုတ်းဂေး ယိုတ်းလး၊ ပေးကမ်,ယိုတ်းခံ. မိုင်း ဂျ,ပၢခင်,သု တေပီခင်ခိုင်မူတ်းယင်.” ဝးခံ။ ဂျ,ပၢခင်, ခင်ဂေးဂွင်ခေ, ယုမ်းသုမ်းသိုက်းသေ ကင်သိုက်းဂမ်,ယု, ခံ.မူတ်,ယိခင်ဂျ,ဂူးဟံ,ဂူးတၢင်းယင်။

ပေးဝး သိုက်းဂမ်,ယု, မူတ်,ယိခင်ဂျ, လိုင်.ခခေခံ ဂေး ကခင်ဂူခင်းမိုင်းဂမ်,ယု,လံးပီခင်မဂျ,မိတ်,သေ တိုက်

ပေ.လံးသိုက်ကျ၊မခီ၊ကခင်ဂိုတ်.တရ၊ကခင်ဂွင်သေလေး
 သိုက်ကျ၊ပခင်,တိတ်,ယီခင်ဂျ၊ယဝ်.- ခင်လင်,မးဝူခင်.
 ဂုခင်ထိုင် သိုက်ဂမ်,ယျ၊ ပီခင်ခိုင်;ပွက်;ခိုင်;ပွက်;ခင်. လီဂွင်
 ခီခင်, မိုင်းခေးမး ခင်,ဂိုင်သိုက်ဂမ်,ယျ၊တေကမ်,လံး
 ပေ,ပွက်;ပီခင်မးထိုင်;ခေခင်. ဂုင်းတေလံး; ဂိုတ်းလိုင်.ဂိုင်။
 ဂွပ်;ပိုင်း;လိုင်.ခေလေး; ခင်ပွတ်းတင်းတုင်းမှိုင်းယမ်းခင်,
 ခေခင် ယူ,ခင်းဂိုင်းသင်းယေးဂးတီးခမ်.သမ်,မုတ်.တြ၊
 ကိတ်.လီခင်းတိုက်.ခေခင်. သေယဝ်.- ခင်လင်, ဂိုတ်းလိက်;
 ဂိခင်ဂီခင်,ဂခင်ဝါး-

“မှိုင်းဟိုင်းမှိုင်းမခင်း ဂိုင်,တခင်, မီးသိုက်;ပိုင်းဂိုက်ဂင်း
 လပ်းဝံ. မီးဟိုင်း;ဝေ;တိမ်ထုခင်း;ခေခင်. ပခင်ခိုခင်းလွတ်;လိင်း
 သင်းခေဂုင်းဟိုင်းမခင်း၊ ဂုင်းကင်ဂခင်ဂိုတ်းမဂျ၊မိတ်;
 သေ၊ ကင်ခေ.ဂျ၊ဝခင်းတုမှိုင်းခေး; သိုက်ဂမ်,ယျ၊ခေ.-
 ယျ၊ဂျှမ်းမခင်းလံးဂိုတ်,ခိုခင်းထိုင်;” ဝါးခင်,ခေ။ လင်,လံး
 လိုဂခင်သေယဝ်. ဂိုတ်းလိက်;ဂိခင်ဂီခင်,ခေမ်.သမ်,မုတ်.တြ၊
 ကိတ်.လီခင်းတိုက်.ဂခင် ဂျးခေ.ယဝ်.ဂေး;- သမ်.ကမ်,ပံ,
 ဂုမ်,ထုခင်း၊ ခင်းဂုခင်ကုရေးပခေ. ဂိုတ်းတင်းခေမ်။ ဂူးမှိုင်း
 မှိုင်းခေခင်. ခင်,ဂိုင်ပေးတေခင်;လို့ ပီခင်လို့ခိုင်; လို့လိင်
 ဂခင်၊ ပံ,ပခင် လွင်းထင်,ဂှင်; လွတ်;လိင်း သင်းခေ ဟို
 မခင်းခေခင်.ခေ- ခင်လင်,လံးလိုဂခင် သေယဝ်. ဂိုတ်းထိုင်;
 “လိက်;ဂိခင်ဂီခင်, တီး,ဂို,ရခင်,” ယုတ်;ခိုခင်းမး ‘ယူ,ကီခင်,
 ဂုလသမက်.ဂ လုမ်းလွင်ဂမ်,ယျ၊ ဂုမ်းပွင်းဂခင်ခေခင်.ယဝ်.။

ဂျ,ပၢခၢ်,သုမ်းသိုက်း
လၢဂ်းယု.တံး တိုက်းကပ်သမ်းခေ

ဂွပ်းခၢ်. မိုင်းတံးဂွပ်းခၢ်ဂေ; လၢဂ်းယု.တံးတင်းလံး
ကွၢ်ခၢ်ဂွပ်းသေယပ်. လံးယုခၢ်းခၢပ်, လိဂ်းဂိခၢ်ဂီခၢ်, ကီတ်.
လီခၢ်းတိဂ်. လိုင်းခၢ်ခၢ်.ခၢ်ဂေ; လၢင်,ခိုင်ဂျလွဂ်းလံးထု,
ထေဂေ,သၢင်; မိုင်းတံးသမ်းခေ ပုခၢ်းတံးဂွပ်းဝါးခၢ်သေ
မိုင်းခၢ်ခၢ်. ဂွမ်းဝါးသိုက်းဂမ်,ယု, ယပ်.တုင်းဂျ,သေတု.
ခၢ်ဂေ; ကိုင်းဂလိတ်;ခပ်ယင်းတိုက်.မီးယု,ခိုင်ယီခၢ်,လီခၢ်
တံးဂွပ်းလေ; ဂုမ်းထိုင်းဝံ. မိုင်းမၢခၢ်; မိုင်းတံးယု,။ ဂွပ်း
ခၢ်ခၢ် တံးဂွပ်း တေကပ်လွတ်;လိင်းသမ်းခေ ဝါးလိုင်.ခၢ်-
လၢင်,မီးခုခၢ်လိုင် တေဂွတ်;သခၢ်လုံ လိုင်;မခၢ်းဝါး-“မိတ်.
သတု, ပုတ်,ထေ,မေ,တီ, ” မခၢ်းလၢင်,ဝါး-

“ကိုင်း ဂပ်ခၢ်. ပီခၢ်ခုခၢ်တေဂွတ်;သခၢ်လုံတင်းသိုင်;၊
ဂွပ်းပိုင်; မၢခၢ်;ခပ်ဂေ; ဂျ,ယီခိုင်မိုင်းယီးလၢတ်;သေယပ်.
ယုခၢ်းကပ် လွတ်;လိင်းသမ်းခေဝါး;။ ကမ်,ဂၢင်.ဝခၢ်းခိုင်;
ခပ်ထေမုးဂ်းသု ဂျှဂျိတ်;မိုင်းဂွမ်းတုမ်ယပ်.၊ သုယု,ပေ
ယုမ်.၊ ဂုခၢ်းကခၢ်ယု,သမ်း တေဂွတ်;သခၢ်လုံခၢ်. ဂျိတ်း-
(AUTONOMY STATUS.) ဂေ,ထေ,ခေမိ,သတိဂ်.တိတ်.
ယု,ယၢဂ်းဂွပ်းသေယပ်.လေ; ဂွပ်းထေဂျိတ်းပခၢ် မိုင်းသု
ဂျှပေ; ခိုခၢ်;သင်. ခိုခၢ်;သင်; ကပ်လိမ်တၢင်းရထုးဟံး;
ဝါင်းဂိုင်းမိခၢ် ဂုးလိုင်.ဂုးပိုင်တေဂျိတ်းပခၢ်။ မိုင်းလုံသုပေ.
တုတ်တိမ်ထုခၢ်;မိုင်းခၢ်ခၢ်. ဂွပ်းလိုင်,ဂျှပုတ်;ပုံ,ပခၢ်မိုင်းသု။

မှိုင်းလိင်ထိုင်းသူပီခင်ဂူခင်းယူ၊ ဧတးဂူတ်းသခင်လှဲခင်။ ကပ်
 လှိုင်းလံး ကေ၊ တေ၊ ခေမိ၊ သတိက်။ တ်တ်။ ခေ။ သေယူ၊ ဂိုက်း
 ရှင်းဂူခင်း၊ သူယု၊ ယူ၊ ဂိုက်းမခင်း၊' ဝါးထိုင်း။ ခေသေယပ်။။
 မှိုင်းပီ 1946 ခင်းလှိုင်းဟိပ်။ ဟေ၊ ဝရီ၊ လပ်းယု၊ တီးလင်၊
 ကူခင်ဂူပ်သေ ကေ၊ တင်း၊ ပာင်တုမ် ဂါးတီး ကိုင်း၊ လံးခါး၊
 ဝိင်းပာင်လှိုင်။ ဂူခင်းဧတးဂူတ်းသခင်လှဲ ကခင်မုးခိုခင်း၊ ပာင်
 တုမ်ခေ။ ခာင်ဧလးချင်း၊ (ပွတ်းမှိုင်း ယာင်းလိင်၊ ယာင်း
 ခာင်ခေခေ။ ကမ်၊ မုးခိုခင်း၊ သေမှိုင်း) လင်၊ မုးကုပ်၊ ဂုမ်ဂခင်
 သေဝါး- 'တါ၊ တေကပ်မှိုင်းသင်းခေ၊ ခေ။ တေဂိုတ်းဂိုပ်။'

[1] လှိုင်၊ ကွက်၊ လှိုင်၊ ဂျ၊ ခင်း၊ ဝါခင်း၊ ခင်း၊ မှိုင်း၊ ပိုခင်း၊
 ယူ၊ ပိုခင်း၊ ဂိခင်းထိုင်း။ ဂိုပ်။ ပိုခင်း၊ ပွက်းပွင်ဝါခင်း၊ မှိုင်းထိုင်း။ ဂိုပ်ခေ
 ဧယပ်။ လုမ်းခိုင်း။

[2] တါ၊ လှိုင်၊ ဂျ၊ ခင်းမှိုင်းတီးပတ်းပိုခင်း။ ဂူခင်းမှိုင်း
 တီးရှင်းခွဲ၊ လံးခွဲ၊ ဂိုတ်းထိုင်း။ ဂိုပ် ဝါးခေ- ဧယဂိုတ်းသွင်လုမ်း။
 မှိုင်းခာင်ခပ်ဂေ၊ ရှို၊ ခပ်ဂျ၊ လှိုင်၊ ထတ်းမှိုင်းခာင်ခပ်။ ပီခေ၊
 1947 မုး ရှင်းလင်၊ ခိုခင်းတုမ်ဂခင် ဝါးခေ- လံးလှိုင်ဂခင်
 ထိုင်း။ ခေလိယပ်။။

“ပေးရှင်းမီးမှိုင်းမုးယပ်။ ခေ- တုင်း(ကလမ်၊)ကခင်
 တေပွက်းဟိခေ ပီခေတီးရှင်း ခေပ်။ ထိုပ်ခေခေ။ ရှင်းတေဂိုတ်း
 ထိုင်း။ ဂိုပ်၊ ဝခင်းလမ်တေယပ်။ မုးခေခေ။ လင်၊ ကူခင်ဂခင်
 လှိုက်၊ လမ်၊ တီးရှင်း၊ မံမီးကုပတေ၊ ရှင်း၊ ပီ 1947 မုး

ရှမ်းလင်၊ ဂုံး၊ တီပီးတတီးဂျး။” ဂွမ်းပိုဝ်းခံ လင်၊ လံးမး
 လၢမ်၊ တီးရှမ်း လိုဝ်၊ ဒီဝ်၊ လီင် ဧလး၊ လိုခ်ယဝ်။ ပေးထေ
 ခံးဧခ လွင်းလှိုက်၊ လၢမ်၊ ခံ။ ဂိုဝ်သွင်ဝခမ်းခိုင်းခိုင်း၊ မခမ်း
 ဂေးကမ်၊ ငါး၊ ကခ်ရှမ်းလံးမးလၢမ်၊ တူဝ်ခံ။ ပီခ်ကခ်
 မျတ်၊ ထွတ်၊ ဧတ. ဧတ.။

ဂူခမ်းခပ်ဂမ်းယွင်းဝး၊ လွင်းလၢမ်၊ ခံ။ ပီခ်ခခခ်ပီခ်
 ခံ။ ကမ်၊ ဂူလွင်းမခမ်းထေဧလး၊ လၢလီဟ်ပီးတတီးလွင်ဂျး၊
 ဂမ်းယွင်းသမ်. ဝး၊ လၢမ်၊ ခံ. ကမ်၊ ငိုဝ်း၊ ပီခ်လွမ်ပိတ်ကိုဝ်း၊
 သိခ်းတူင်၊ ပိုခ်းဂုံးကိုဝ်း၊ ကခ်ပိတ် ကခ်ဝးခံ ဂေးမီး။
 ဂုံးဂျးကခ်ဝး ‘တူင်း’ ခံ။ - လုဂ်. ခ်း ‘ပျ၊ လိ ထလက်. ဂ
 သုတ်း’ ကခ်ဝး၊ ခခခ်. မး၊ တီး ကခ်ဝး၊ ခခခ်. မခမ်းကမ်၊
 ဝိုဝ်း၊ ထၢခ်၊ ခခခ်. မခမ်းလက်းလံမ်ယူ။ တီးသမ်. ကမ်၊ ဂူ
 လွင်းတီးထေဧလး၊ ထၢင်၊ ဝး၊ တီးဝိုဝ်း၊ ကခ်ခံ. လွင်၊ ဧမး
 လီဂ်းလံးယဝ်။

ပေးဂိုတ်းခခခ်ယဝ်. လုမ်းကခ်ဂျး၊ လွပ်၊ ထတ်းခွက်၊
 မိုင်းဂေးထတ်းယဝ်. လုမ်းကခ်လွပ်၊ ထတ်းခွ်းမိုင်းဂေး
 ထတ်းယဝ်။ ဂုခ်ယဝ်. လွင်းလံးကခ်ဝး၊ တေဂိုတ်းဂိုဝ်
 ခခခ်. - ထိုင်မးပီ 1946-47 ခံ။ ပီခ်တီးကွခ်ဂိုဝ်၊ ပီခ်
 တီးခၢမ်၊ သိုင်၊ ဝိုခ်း သိုင်၊ တွင်းဧလး၊ ခၢမ်၊ သိုင်၊ ပခ်၊ ဂျး၊
 တၢင်းဂူထၢင်းမေုသေ ဂိုတ်းကွက်၊ ယဝ်။

မၤခင်းလီခင်းတံး

ခင်းဝီ 1947 ခေ.- မိုင်းမၤခင်းခပ် ကွင်, သၤခင်းကွခပ်
ရှင်သေ မၤလှိုင်းကပ်ထင်းယု. တံးရှင်းဂမ်းယွင်းဂျ, ဂေ, တင်း
ရှိုင်းလှိုင်းကွခပ်, ကခပ်ခိုင်း, ကွခပ်ကပ် ကွင်, သၤခင်း
ခိုင်းမၤဂင်း ခင်းပၤတုမ်လှိုင်းရှင်း ပွက်ထီသွင် ဝီ 1947
ခေ. ယဝ်.။ ခင်းခေ. ကွင်, သၤခင်းဝါး-

“တံးယု, ရှိုင်းဂေ, ကမ်း, ဧပ. တှပ်. မၤခင်းယု, ရှိုင်းဂေ,
ကမ်း, ဧပ. တှပ်.။ ရှိုင်းပိုင်းလှိုင်း. ခေ- တင်းမၤခင်း, တင်းတံး
ရှင်းရှိုင်းရှိုင်းဂခပ်ယု,။” တံးသမ်. ဝါး-

“ရှင်းကမ်း, ယွမ်း. ရှင်းကမ်း, ယွမ်း, မၤခင်း, မၤခင်းခေ.
လံးလိင်းမခင်းခေမ်ခေ, ‘လှိုင်းသုပံးရှိုင်း. တေကမ်း, လှိုင်း
သုပံးဂျ’ ယံ, ခိုင်းရှင်းရှပ်, ကိင်းဂလီတံးယဝ်. သမ်. တေ
မၤပိခင်း, ရှပ်, ယံ, မၤခင်းခေ. ရှင်းကမ်း, ခွဲလံး, လှိုင်းလိင်း
သင်းခေ ခံ. ရှပ်, ရှပ်မၤ, ယံ, ချ မၤရှပ်, ယံ, သံ. ခေ.
ရှင်းကမ်း, ခွဲရှိုင်း. ရှင်းကမ်း, ကပ်” ကွင်, သၤခင်းသမ်. ဝါး-

“ရှင်းရှိုင်း လိဂ်းဂိခင်းဂိခင်း, ဝါးခေလှ, ထင်,
ယွမ်း. ဂခပ်ဂျ, ယဝ်.။

ခင်းကခပ် လှိုင်းလံးမှိုင်း လိဂ်းဂိခင်းဂိခင်း, ပၤလှိုင်း
ကခပ်ဝါးခေခေ.- တံး. ခၤ. ချၤ. မၤခင်း.။ လိဂ်းဂိခင်း
ဂိခင်း, ခေ. ဂေ, ပံ, ယဝ်.။ လှိုင်းကခပ် တံးရှပ်. ထၤတံးခပ်တင်း
ခေမ်ကမ်း, ယွမ်း. ကခပ်ယွမ်း. ခေခေ. မီးတံးကခပ် ခွဲရှိုင်းခေ

အခင်းဂွံး။ ဂှိတ်းသင်လၢ၊ ခပ်မးယုက်.ယှိုင်;လဝ်းယု.လှိုင်
 ယှိုင်;ဂှုလှ်, လဝ်းသှုလှ်,တိက်;(ခမ်းသိုက်;)ခေံ. ဂှိတ်းသမတ
 သေ၊ လဝ်းယု.လှိုင်မိုင်းပုခေံ လဝ်းလာမ်,ထုခေံး ဂှိတ်းခေ၊
 ယဂလှိုင်။ လဝ်းယု.ခပ် လိုဝ်းကခေံ ဂှုခေံထိုင် က၊ခေ၊
 လခေံ.ဂါခေံခေခေံ. ဂမ်းယှိုင်; တေပီခေံခုခေံလှိုင် ခွဲးမိုင်း၊
 ဂမ်းယှိုင်;သမ်. တေပီခေံခုခေံလှိုင် ခွဲးမိုင်း လိုဝ်းခေံ.ဂှု၊
 ယှု,ယဝ်.။

ကပ်လိုဝ်းခေံ. မးယုက်,သေယဝ်.၊ လိုဝ်းဂှုခေံး ကမ်,ဂှု
 ပရိယေ,လံးလိင်းခပ် “ဂှုခေံယှိုင်, ကမ်,ဂှုခေံမိတ်း၊ ကပ်ပ
 ဂှိတ်းခေမ်.ဟိတ်.” မိတ်းခေခေံ. မီးခွဲးယှိုင်,၊ ပုခေံခေံ.
 လှမ်းဂှုခေံယှိုင်, ခွဲးဂိခေံယှိုင်,ဂွံးလေး;- လဝ်,လံးခါမ်,သုမ်း
 ဂှိတ်းလိက်;ဂိခေံဂိခေံ,သေ။ ဂွံးဂးလဝ်းယု.တင်းခေမ်လေး;
 ဂှုခေံးတီးတင်းခေမ် ကခေံလဂ်းလိမ်ခေခေံ. သမ်.ဝး;-

“ဂှုခေံကမ်,ယှုမ်.၊ ကမ်,ကပ်. ဟံ့ယှုမ်.ဂေ၊ ဂှု;မခေံး
 ထွမ်းမခေံးဂှု,လး;” ဂမ်းခေံ.ကွင်,သခေံးသမ်.ဝး;-

“ဂှုခေံ. ကမ်,လီခေံ.၊ မခေံးတှိုင်လှိုင် လီခေံမခေံး၊
 မခေံးတှိုင်လှိုင်လီခေံတီး၊ မခေံးတှိုင်ခေခေံ. တင်းဂပ်တေလး
 ဂခေံကိုဝ်း;... ကမ်,ဂှု;မခေံးလံးပီခေံ.၊ ဂှုဝ်းပိုဝ်းခေံ ဂပ်ခး
 ပခေံဂတိသှုလဝ်း; ဂှုတ်းဂှုတ်းဂှုခေံဂှုခေံ။ ဂှုခေံယှု,ဂှုမ်းထွမ်း
 ဂခေံတှုလှ်း (10) ပီဂှုခေံ,၊ (10) ပီလေး; မခေံးယင်းကမ်,
 ဂှိတ်းလီခေံဝ်သှုပေးဝးခေံလိုင် မိုင်းခေခေံ.တေ. သှုယတ်,
 ကွက်,လံးယှု,၊ ဂှုခေံဂှိတ်း လိက်;ဂိခေံဂိခေံ,ဂခေံဂေ၊ ကမ်,

ပီခင်သင်” လင်,ဂိုတ်း လိက်;ဂိခင်ဂီခင်, သိပ်းပီ ဂခင်ထိုင်; ဂမ်းခေ.ပီခင်ဂျ,ယပ်.။

ပီ-1948 လိုခင်ကျခင်,ခေဝရီ, (4) ဝခင်း၊ ဂှင်ခင်သီ,မုင်း သီ,သိပ်းဂျ;မိခိတ်.၊ လင်,လံး;လခင်ကပ် တုင်းလမ်း,ကိင်း ဂလီတ်; လုင်းယခင်ဂှင်သပ်သေယပ်. လင်,လခင်ကပ်တုင်း မိုင်းဂှမ်း;တုမ်ခိုခင်း၊ လံး;မိုင်း လုတ်;လိင်း သင်းခေယပ်.။ မိုင်းခခေ.သမ်.ဂျ,ဝျး- ‘မိုင်းဂှမ်း;တုမ် မိုင်းမခင်း;’ ခေ- ဂျ;ခေ; မခင်း;ပေ;ဂိခင်ထိက်;ရှင်းယူ,ယပ်.။

ထိုင်မး ဂိုတ်းပခင်တုမ် တိုတ်.လခင် မံမီး ငင်းဝုခင်း ပုဂ်းပုင်ဝခင်း;မိုင်းကခင်းဝျ;ခခေ. မခင်း;ကူးခေ၊ ခေ,ဝုခင်း ခပ်ရှခင်ထိုင်ဝျး-

“ပေ;ဝျ;ကွင်,သခင်းခေ. ယင်းကွခင်ဂှင်ယူ,ခေထိုင် မခင်းတေပခင်မိုင်းတံး လံး;လုတ်;လိင်းသင်းခေ၊ ဧတ.၊ ကံး; တှင်ခေ. မခင်းသိုင်း;လိတ်းလိုင်;ခေ,၊ ဂှပ်;ပိုင်း;ခေ ဂိုမ်ပိတ်; ကံး;တှင်ခေ.ဧလ; တင်းခေ,ယဂလှင်မခင်း လင်း;ဟျ.လှင် မိုင်းပုခင် မခင်းလင်,ယပ်.လှင်;။”

လှင်;ယုခင်း.ခခေ.ခပ်လင်,ဂျ,ငမ်ခေ ဂလှင်,ကူးလေး မးဂိုမ်ပိတ်;၊ ဧတ,ကပ်ကွင်,သခင်း;၊ လင်း;ဟျ.မိုင်းပုခင်၊ ခပ် (၅) ဂေ. လံး;တံးဂျ,ယပ်.။ ခေ.ပီခင် ဂှမ်းမိုင်းကူးခေ ကိက်,တင်းခေ,ဝုခင်း ခေလှင်ဂေ.ပီခင်ယူး;ကွခင်ဂှင်ယပ်.။

[ၵၢင်း] လုင်းခုခင်မၵု, (ၵွင်.) ထဝ်းပိုခင်းမိုင်း

ဟူးတိမ်းကွက်,

ပိုခင်းခုးမေု (၆) လဝ်း၊ (၅) လဝ်းလး

ဟူးကွမ်ၵွမ် တေ,တင်း ဝခင်းယုက်.ယွင်း

ခုးမေုတံး။

မၤခင်းလိခင်း၊ ထိုင်း ဂွံးဂုခင်း၊ မိုင်းတံးယုမ်၊

ခပ်ဂိုတ်းဂၢင်းတီဂ်၊ ငၢဂ်းဂခမ်၊ ခပ်ဂပ်းဂခမ်၊ ခပ်ဗေ
 ကွက်၊ ဂု၊ လုမ်းခိုင်း- တၢ၊ ယု. မိုင်းရခိုင်၊ လိုင်းခခမ်.
 ပံ့၊ ကွက်၊ ဂု၊ ပီခမ်- “ကလၢမ်၊ လိင် တခိခမ်၊ လေး ခွမ်၊ မိပ်၊
 ခိတ်.” ဝုးခမ်။ လုမ်းခိုင်း ကခမ်တေယု. တီဂ်၊ ဂပ်းခွံး
 မိုင်းမၤခင်းပုတ်းခိုင်းထေ၊ ထိုင် မိုင်းခၢင်ခခမ်. ပံ့၊ ကွက်၊ ဂု၊
 “ကလၢမ်၊ ယိုဂ်၊ တခိခမ်၊ တၢခင်းထုခင်း ခွမ်၊ မိပ်၊ ခိတ်.”
 ဝုးခမ်။ ဝုးကမ်၊ ထုဂ်၊ ဂခမ် ဗေကွက်၊ ဂု၊ လုမ်းခိုင်းသမ်.
 တၢ၊ ဂပ်းခွံးဂုင်းဂၢင် မိုင်းတံးဗလးမိုင်းယၢင်း လိုင်းခခမ်.
 ဝံ. “ဂွပ်၊ ဂွပ်၊ ဂျီး” ကခမ်ဝုးခခမ်. ဂွပ်၊ ဂွပ်၊ ဂျီးခမ်. သမ်.
 ပီခမ်ဂုခင်းမီးသလိ. လု၊ ဂုဂ်. ဂခမ်တုင်း ကွင်၊ သၢခင်း၊ ယု၊
 ဝၢခင်းသိခမ်၊ လုံ၊ ကခမ်ဝုးခခမ်. လု၊ တိတ်းဂိုတ်၊ ခပ်ဂေုး
 ကမ်၊ ပေးယၢခမ် ဂံဂခမ်ဗလး ပီခမ်တံးဂေု. ဂုဂ်. ဂခမ်တုင်း
 ကွင်၊ သၢခင်းယပ်.။

လိုင်းကခမ်ခပ်လုံ. ဂိုတ်းခခမ်. ဂွပ်၊ ဂွပ်၊ ဂျီးသမ်. ဂိုတ်း
 ဂၢခမ်ကမ်၊ ထိုင်တီး၊ တုဏ်းဂွံးမိုင်းမခင်း ကမ်၊ မိုခမ်ခခမ်၊ ခပ်
 ကၢင်းကၢခင်းဗလး ခပ်လင်၊ ဝုး-

“ဂွပ်၊ ဂွပ်၊ ဂျီးခမ်. လဂ်. ကပ်ငိုခင်း ‘ခွံးပၢခမ်၊ ပုးဂယု၊’
 ကွက်၊ ဂု (40) သီခမ်။” ခပ်တၢင်၊ လိုင်း မခင်းဝုး- “ဂွပ်၊
 ဂွပ်၊ ဂျီး တိင်းလေးဗေ၊” ဝုးခမ်- ဗလး၊ ဂုတိမတ်. ကပ်
 ခိုခင်းမုးဗလးလုမ်ဂု၊ ဂု၊။ ဝၢခင်းကခမ်ဂွပ်၊ ဂွပ်၊ ဂျီးဂိုတ်၊ ခမ်.

တံးဂေၤမၤခင်း ခၢင်လဝ်, သီင်း ကၢန်ဝါးခၢန်. နှံးမၤခင်း
ခိုခင်းမၤသေၤ, သူခင်းမိုင်းတံး. နှံးတံးလံးဂၢန်ဂိုမ်မၤခင်း။
လဝ်းယုၤ. မိုင်းတံးခပ် သမ်. ကမ်, ဟွမ်. ကမ်, လူးလဝ်, သီင်း
သေဝါး-

“ရှဝ်းမီး လိဂ်းဂိခိန်ဂီခိန်, ပၢင်လူင်. မၤခင်းရှိုတ်းလီ
ထေၤ, ရှဝ်းယု,” ကမ်, ဟွမ်. လဝ်, သီင်းဂံး ကမ်, ဂးလး
သမ်. လံးဂၢန်ဂိုမ် လဝ်, သီင်းလူးဂၢန်,။ ခံ. ဂေၤပီခိန်တၢင်း
ယိတ်းလူင်ယု, ကၢန်ခိင်; ယဝ်.။ ဂမ်းခံ. ကၢန်ပီခိန် ဂူခင်းတံး
မိုင်းတံး. လုဂ်းကၢန်, ရှဝ်းဂိုခိန်. မုခိန်လဝ်; လူး ဂူခင်းမီး
တၢင်းဂှုဂၢန်ခပ်ခံ. လဝ်, ဝါး-

“ပေးတေကပ် လဝ်းယု. ကၢန်ရှဝ်းဂှု, ... မၤခင်းကမ်,
ပီခိန်ယဝ်.။ ကမ်, ပီခိန်ဂၢန်ပီခိန်လူင်; ယဝ်.။ တေကံ့ယဝ်. ...။
လိဂ်းဂိခိန်ဂီခိန်, သိပ်းပီခိန်. တေကံ့ယဝ်.။”

ခိင်, ရှိုဝ်တေကမ်, ဂံ့ခၢန်. လဝ်, မၤရှိုတ်းပထမ လီ,
လၢ, ခၢမ်, မိုင်းယံလး; တုတိယ လီ, လၢ, ခၢမ်, မိုင်းယံသေ
ကၢန်ဂၢန် တံးထတ်း ယု. ပီတ်း လိဂ်းဂိခိန်ဂီခိန်, ကၢန်
ကူးခေ တေကပ်ဂူခင်းကိတ်. သရေးမၤပံ့, ခိင်; မိုင်းတံးခၢန်.
ပၤဂၢန်ဂှု, သီခိန်, ရှဝ်. တေ, ကပ်လၢ; သိပ်း မိုင်းတံးဂူးတီ;
တံ့, သံလူမ်းဂှု, လူး ကူးခေလး; မိုင်းတံးပတ်းပိုခိန်. ဝါး-

“ရှဝ်းကမ်, ပၢန်ခပ်; မိုင်းတံး. ဂူခင်းခိုင်းခပ် တင်းရှဝ်း
မၤခင်းကမ်, ဂပ်းဂံၢ်ဂၢန်သင်” ဝါးလိင်. ခံဂေၤ ကပ်ယံခိန်ဂှု,
ယု, ယဝ်.။

ဂၤတီး၊ လှီ၊လၢ၊ခါမ်၊ မိုင်းယံခံ.ခေင်,ဂပ်,၊ တပ်.
သိုက်းမှိုင်းတံး ပုခင်းတၢ၊ ဧဂှ.ဂင်းမှိုင်းတံး၊ ရှင်းတေဂှီတံး
ရှင်းရှင်း။ တပ်.သိုက်း မှိုင်းတံး ပုခင်းမှိုင်းတံး ပုတ်းရှင်,
ရှင်းတေဝံ.သီခေဝီ။ တၢ၊ဧဂှ.ဂင်းမှိုင်းတံးပုတ်းလၢခင်းရှင်း
တေဝံ. လုံလံမ် ဝါးခံ- ဂိုင်းသိုက်း သွခင်းသိုက်းဂခေယု,ယပ်။

ဂမ်းခံ. မၤခင်းသမ်.ဂပ်းထိုင်;၊ ခေ+တိခေ,၊ သုဂှ, +
ငိုင်း၊ ခပ်တံက်,ဂခေ၊ ဂမ်းဟွင်းယု,ဟံ,၊ ကူးခေ ကူးတိခေ,၊
ဂမ်းဟွင်းယု,ဟံ,၊ ကူးပသုဂှ, ကူးဂေၤ,ငိုင်းခံဂေၤ; သမ်.
ထိုင်ဂခေ။ လင်းဟု.ခပ်ဂံးခေင်,ဂပ်,၊ လိုင်းကခေယု,ဟံ,၊
ခေ+တိခေ, ခပ်ခေခေ. ပေးဝါး ရှင်းပေ.၊ ဟိုခွဲ;ဂု,လေ,
မှိုင်းခွဲ;ဂု, ဂါးခိုင်;လမ်း၊ ငိုခင်းလံ, လွမ်,ထွင်း ရှင်းတေ
ပခေ။ ဟံ,၊သုဂှ, +ငိုင်း ခပ်ဂေၤ; ဝါးလိုင်.ခေခေခေင်,ဂပ်,။

ဂှီတံးလိုင်.ခေ တီးဂုခင်းလင်းဟု.လိုင်ခေ. ကမၤတံး;
လိုင်ပိုင်လိုင်;လိုင်ခေ. သမ်.ယုမ်,တေ.၊ သမ်.ဂု,ဂပ်းလမ်း
ပိုခင်းတေ။ မိုင်းခေခေ. ယင်းမီး ပေးထပ်; ဂေၤ.ခိုင်;၊
ဂု,ယု,တီးဂုခင်းဂါမ်မခင်းသေဝါး-

“ယု,ပေဂှီတံးမိမ်းခေ. ပိုခင်းဟုပ်မေးယိတ်းဂခေလိုင်
ခေ;ဂှီခင်းပိုခင်းလိုင်. ပေးရှင်း ဂု,ဂပ်း လမ်းပိုခင်းလိုင်-
ပၤခေကုခေပိုခင်း; ကမ်,သိုင်;တီးဂခေ၊ ဝံးမးပိုခင်း;ခိုခင်းပီခေ
ဟုပ်ပီခေမေးလံးယု,၊ ဂမ်းခေ.ရှင်းဂုခင်းဂု,ဂပ်း လမ်းပိုခင်း;
ခေခေ. ပီခေတုပ်ယိတ်းကိုင်;၊ မခင်းကမ်,လှ်;ပိုခင်း;ယိတ်းဂခေ
တေ.” ဝါးလိုင်.ခေယပ်။

မိုင်းမၢခင်းပုတ်းတုးပုတ်းခိုဝ် ပိုခင်းထေတီဂ်,ဂခင်ဝုး
 ဂု,ယု,ယံ,ကူးဆု။ ဆု+တိခင်း, ဆပ်ပပ.၊ ယံ,သုလု, +ငိုင်း-
 ဆပ်သုမ်း ဆံဂေ; ပီခင်ပိုခင်းဂု;လၢတ်;ခခဂ်း၊ သုမ်းပတ.
 ကမ်,လုး; ယုဝ်မေးဂုဝ်ခင်းလေး; ပိုခင်းပံးယုတ်,ဂခင်ထုဝ်;
 ခၢင်းဂ်းယဝ်.။ လုမ်းကခင် ဂု,ယု,ယံ, ဆု+တိခင်း,ခခခင်.
 ဆပ်ဂေ;လံးပတ. လံးဂုးလံခင်းဂုဝ်,ပု, ဂေ.လမ်းလမ်း၊
 ခွဲ;လေး,ဂျု,ပၢခင်း,ခခေ,၊ ခွဲ;လေး, မိုင်းလု ငိုခင်းလံ,တိမ်
 ထုင်း ပိုခင်းပခင်ပတ.။ လုမ်းကူးပသုလု, ကူးဂေ,ငိုင်းဆပ်
 လံးဂုးဝီ,လီ,ဂျိပ်. ကခင်မို, ငိုခင်းလံ,တိမ်ထုင်း၊ ခွဲ;ဂု,
 လေး,တၢင်းလုဂု,လံး; ခခံ.ခေ, သမ်.မဝ်းထိုင်;ယဝ်.။

သိုက်းမၢခင်း;ခိုခင်း;ဂ်းမိုင်းတံး

ဂုး;ပိုဝ်းလိုင်.ခခခင်လေး;- တု,ထေကပ်သိုက်းမၢခင်း;
 ခိုခင်းမုး မိုင်းတံးခခံ. ထေလံးဂိုတ်းဂိုဝ် လုဂ်းလံးမခင်း၊
 ယု,လုဂ်,လုဂ်,လံလံလေး; ထေကပ် သိုက်းဂိုခင်း,လုဝ်ခိုခင်း;
 မုးမိုင်းတံးခခံ. မခင်းကမ်,ပီခင်၊ မခင်းဂုဝ်;လု. တုလုဂ်,
 ခေ,ယီဝ်။ ဂမ်;ခခံ. (တခိခင်း,လၢမ်,မိခင်း.၊ ဂုဝ်,ခိခင်း,မုဝ်,
 လေး) ဂုဝ်,ခိခင်း,မုဝ်,လေးခခံ. ပီခင်ဝုခင်း,လုဝ် ခခင်းမိုင်း၊
 တခိခင်း,လၢမ်,မိခင်း. သမ်.ပီခင်ဝုခင်း,လုဝ် ခခင်းမိုင်း၊ ခုသုဝ်
 ဂေ.ခခံ. တိ,ပတ.မခင်း လံးလီဝ် ခခင်း,လံးလုဝ်;၊ မၢခင်း;
 တေ,မၢခင်း; မခင်းပီခင်မၢခင်း;ဂ်းခခင်,ဂပ်,၊ ခုသုဝ်ဂေ.
 ခခံ.သမ်.ဂု,ဂုဝ်.ပၢင်းကပ် ခေ,ယီဝ်, ဆပ်;မုးယု.ဂ်းခခင်း

မှိုင်းတံး၊ ကခင်ပီခင် (လွမ်ပွင်သိုဂ်းလီ၊မီ၊) ကခင်ဝါးခခင်၊
ကခင်ရှင်သေ ကင်ခင်းမုး၊ ခင်ကင်မုးရှိုတ်းသင်၊ ခင်ဝါး
မှိုင်းတံးခေ။-

“ယုးဟိုခင်၊ကွက်၊ခခင်ခခင်၊ ဂှ်းခခေ.ကမ်၊မေဂျ.
ကမ်၊မေခခေ။ သူဂေ့. ရှိုတ်းဂုခင်းဂျ. ဂုခင်းခါသေ ခခင်.
ယုခင်.မခင်း ဂှ်းမိင်၊ခိုင်းဂခင်၊ သူလှိုင်၊ရှိုတ်းပင်၊ရှိုင်းမိခင်
တီးလှိုင်ဂေ့.ရှိုတ်း၊ ခွဲယု၊ဂျ.လှိုင်ဂေ့.ယု၊ ခခင်.ယုခင်.
မခင်းပုခင်းသူခခင်. သူခွဲရှိုတ်းသင်ရှိုတ်း၊ ခခင်.ယုခင်.မခင်း
ပုခင်းဂှ်းခခင်.ဧတ. သူလှိုင်၊သိုဝ်. မဂ်၊မိုဝ်. လိုခင်းယမ်း
မုးပခင်ဂှ်း” ဝါးလှိုင်.ခခေ- ခင်ဂေ့. ရှိုတ်းလိဂ်းဂိခင်ဂီခင်၊
ဂခင်သေ ကင်ခင်းမုးပွံ၊ ခခင်းမှိုင်းတံး၊ မုးယု. မုးဂင်း
ခခင်းမှိုင်းတံးယု၊ရှိုတ်းခခင်ယင်။

ဂမ်းခခေ. မခင်းခင်လင်၊ဝါး- “ဧခ၊ယိုဂ်၊ခင် ခင်မုး
ဂင်းခခင်းမှိုင်းတံးယင်.၊ ပေ့.ကမ်၊ကင်သိုဂ်း ဂီတ်၊ဧခဂေ့.
ဂင်းခခေ.မခင်းကမ်၊ပီခင်၊ ဂှ်းတေလမ်းတူလှ်းမှိုင်းတံးပုတ်း
လခင်းဂှ်းလှိုင်ခခင်၊” ဝါးခခေယင်။

ကခင်ခင် ကင်သိုဂ်း ခိုခင်းမုးယု၊ခခင်. ဂှ်းသင် ?
ဂှ်းပိုင်းခင်ခွဲဂှခင် တံးခခေ. တေလှိုင်.ယိုခင်.ယု၊ရှိုဝ်.၊ ကမ်၊
လှိုင်.ယိုခင်.ရှိုဝ်.၊ တံးခခေ. တေမီး သယေ့.လှိုင်.ရှိုဝ်.၊ တေ
ရှိုတ်းဂှခင်ယု၊ဂျ.။ ခင်ဂေ့.တေကင်ခိုခင်းမုး ဧတ၊လမ်း
တူလှ်းဂှ်းလှိုင်ခခေ။ တံးဂေ့. ကမ်၊ရှိုတ်းတဂ်းသိုင်၊ ယင်းပံး

ကျေးကပ် ဂွင်းလၢဂ်;လွင် လဝ်;ယု.လံးခး ဂျ,ထီတီး
လဝ်း၊ ဂွင်းကွခ်, လံး,ယုတ်, ဂျ,ပိင်, (80) ပံးသေဝး-

“ဂွင်းယိမ်ဂျ,တိုက်းသိုက်း၊ ပေးယဝ်. ဂွင်းလင်,ဂွံး
မးသွင်,။ ယု,ဝးတေကပ်လဝ်းမခ်းမးသွင်, မၢဂ်,ပဝ်,
မခ်းလုဂ်;ခိုင်းဂေ, ကမ်,ကပ်မးသွင်,ခိုခ်း၊ ခံ.ပီခ်
လံးဂိခ်ကျေ,။ မိုဝ်းကွခ်တၢင်းသေခ်.ဂေ,ကမ်,ဂျ,လွင်;၊
ထိုင်မးတၢခ်,ခၢင်းခ်.ယဝ်.ဂေ, ကမ်,ဂျ,လွင်;။

ဂမ်းခ်. ဂွပ်;ပိုဝ်း မိုင်းတံး ဂဝ်းယုင်းခး,ယဝ်.လေ;
ဂမ်းယုင်း ဂွပ်ဂျ, ပီခ်ထို ခေ,ယိုဂ်,၊ ဂမ်းယုင်း ဂွပ်လုဂ်.
ယိုခ်.၊ ဂွင်းဂၢင်,လိဝ်းခ်. တေလံးသိမ်းပခ် လွင်ပွင်ထိုင်;
မူတ်းမူတ်းဂး;မိုင်း၊ လွင်ပွင်ထိုင်; တေလံးယိဝ်းဂိမ်း၊ မိုဝ်းလု
လွင်,မး လင်,ထုဂ်;ပခ်။ ခံ.ဂေ, လဝ်;ယု.ခပ် သမ်.
ပီခ်ယု;ကွခ်ဂွပ်သေ သိမ်းပခ်ထိုင်;မူတ်းယဝ်.၊ ပိုခ်;ဂျ,ဝး
ငးလိမ် ကမ်,မီးဂွင်. ပိုခ်;ဂေ,ကမ်,ဂျ,ယဝ်.။

ဂွပ်;ပိုဝ်း;ခိုင်းမိုင်းတံးပွတ်းဂွင်,ဂေ, သိုက်းမၢခ်းခပ်
ခိုခ်းမးဂျ,မ်,ငမ်းယဝ်.၊ ခေ,ယိုဂ်,ခပ်ဂေ, ခပ်;ဂဝ်းထိုင်;
ယဝ်.၊ ပေးခေ,တေ,မၢခ်း;တေ. ယိုဝ်းဂခ်ယု,၊ ဟိုတ်
ဟိုက်မ်,တံးတေ.ကမ်,ဂျ, ပေးဂျ.ခံယု;ယိုခ်,မးယဝ်.
သမ်.မးလိဂ်,ယေခ်မ်.တုခ်းမခ်း မိင်,ဂခ်ဝး-

“ဂျ,တိုက်းလေ; သိုက်းမၢခ်း၊ ဂျ,တိုက်းလေ; သိုက်း
ခေ,ယိုဂ်,” ဝးခ်။ မခ်းဂေ, ကမ်,ဂျ,တိုက်း၊ မခ်းဂျ,
တေ.ကပ်ဂွင်းလေ; မၢဂ်,ဂွင်းကခ်ခေ,ယိုဂ်,ခပ်တေ.မး

ပခင်ခေခင်းဂွံး၊ ယိုဝ်းဂခင် ထိုင်.ထိုင်. ထိုင်.ထိုင်.၊ ကခင်
ငိုဝ်းခေခင်းဂေ၊ တံးယု၊ ဧတ.ခေင်,ဂင်၊ ဂိုတ်းလိုင်.ခေသေ
သိုဝ်းဂေ၊ တိမ်မှိုင်းတံးယပ်.။

သမ်.ဝါးထိုင်;- “မှိုင်းဂှ်းခေ. လှိုင်,ပီခင် မှိုင်းဂေ၊
ထိုင်,လု တီ,မှိုင်,ခေရေ,ထီ,၊ ကါ,ခေ,ခေ. မခင်းတေကမ်,
လံးဂု၊ လုဂခင်တီ,လိပ် လိုင်.ခေ၊ တေ၊မှိုင်းကိခင်,တိယခေ.
လင်းယု.ခပ် ဂှ်မှိုင်းမှိုင်း ပိုခင်းလုခင်းချု. ကါ,ခေ,သေ
ယပ်. ပိုခင်းဂိုတ်း လှိုင်ပိုင်လိုင်; ကခင်လိပ်ဂွံး၊ သူလင်းဂု၊
လှိုင်တုလ်းလေ;၊ ပေးကမ်,ယုမ်, ကင်ငိုခင်းလံး,ခွင်;မှိုင်း
တိမ်ထိုင်သေ ဂု,လေ,တုလ်းလေ;။”

လု.သေ ကမ်,ယမ်းလံးဂှ်း မှိုင်းပိုခင်း; သမ်.ဂု၊
ကမ်းသေ ပွဂ်းမးဂွံး၊ တေလှိုင်,လိုင်.ဂိုဝ် တေထမ်လိုင်.
ဂိုဝ် ခပ်ဂေ၊ကမ်,ဂု၊ ပေးထမ်း,ဂှ်းလှိုင်လှိုင်;တိုင်;ယပ်.၊
ပေးလံးသိုင်.ဂိခင် ခပ်;သီခင်း;ခပ်;သွံးယပ်. ဝါးမခင်းဂျု.
ခေ,ခေ- မှိုင်းမှိုင်းမှိုင်းခိုင်လှိုင်၊ မှိုင်းပီခင် ဂှ်းလှိုင်ခေင်,
ဂင်,ယပ်.။

လင်းယု.တံးဂှ်းခပ်ဂေ၊ ဂု,လှိုင်,ထတ်းမှိုင်းကိခင်,
တိယဂေ၊ မှိုခင်ခေင်,ခေခင်း၊ လု.သေ ကမ်,ယမ်းလံးဂှ်း
ဝါခင်းယှ်,မှိုင်းလှိုင်၊ ဂု,ဂေ၊မုခင်း;သေ ငိုခင်းလမ်တေမုတ်း
ယပ်.ဂေ၊ မှိုခင်းပွဂ်းမးမှိုင်းတံးသေ ကမ်,လံးသင်၊ မခင်း
ဂေ၊ဝါး- “ဂျု.ဧတ.ကိုင်;၊ ကွခင်ဂခင် လုခင်း.ကါ,ခေ,
လေ;ဂှ်း” ဝါးခေ- သမ်.ကွခင်ဂခင် မးလုခင်း.ကါ,ခေ,

ဂၢးတီးဝီင်းတူင်,ဂျီးသေ ဂုမ်,မင်းယု,ဂျီတီးခေခေ. လိဂ်းဂိခေ
ဂိခေ, သိပ်းပီဂေး ပုခေ.ယဝ်.။

ကမ်,မီးလွင်းသင်ယဝ်.။ ကမ်,လၢင်းလၢတီးသင်ယဝ်.
ပီခေခေမးယဝ်.။ ဂုခေဂေး.ပီခေ ဟူးဂုဂ်.လိဝ်.လၢတီး
ဝါခေ;မိုင်းခပ်လိဝ်းခေခေ.ကမ်,ခါမ်,လံးယဝ်.။ မိုင်းလိဝ်ခေ.
ပိုင်းမံ.ဂေးမံ.ဂုဂ်း။ ပိုင်းလက်းဂေး လက်းဂုခေ,။ ပီခေပု
ဂေးခေမ်.ဂိုင်း။ ကမ်,လၢင်း ဂျီတီးဂိုဝ်။ ဂးကခေမီးကီခေ
မီးဂိုင်းကုခေ, ဂုသိုဝ်.လံး တၢင်းခေဂုဂေးသိုဝ်.လံးဂုဂိုဝ်
ဂေးဟိုကမ်,ဂု။ ကခေလက်.သိုဝ်, လက်.သိမ်းဝံ.လိဝ်းခေခေ.
လဝ်,မး ခုခေ;ကီခေ ခုခေ;ဂိုင်းဂခေသေ လဝ်,ဂေး,တင်း
မုဂ်.လုမ်း ဂုလၢတီး လုဂ်.ဟိုခေ. ခိုခေ;မး ဂးတီးခေမ်.
ဂျတ်း။ ခေမ်.ထုး။ လံးပၢင်ပီဂ်, လေး လံးမၢဂ်,ကၢင်ခါင်။
ပီခေမးမုဂ်.လုမ်းဂုလၢတီးလုဂ်.ဟိုခေ.ယု,ယဝ်.။

ဂမ်းခေ. လုဂ်းကုခေ, ဂုင်းဂိုခေ: လခေ.လုမ်ခပ်ဂေး
ခပ်;မး။ လဝ်;ရဂုခေ: သင်,ခါ,ခပ်ဂေး ခပ်;မးယဝ်.။
လုမ်းလုဂ်.ဟိုခေ.ခေ. ဂိုင်းဟို,မးယဝ်.။

ဂမ်းခေ.သမ်.ဝး- “ဂုခေတီးလုဂ်.ဟိုခေ.။ တီးဟိုခေ.
မိုင်း။ တီးဂုခေလုခေ” ဝးခေ။ ဟံ,ခိုင်;ဂေး လုဂ်,တိုဂ်း
တီးဟိုခေ.မိုင်း တီးဂုခေလုခေ။ ဟံ,ခိုင်;ဂေး သမ်.ဝး-
လုဂ်,တိုဂ်း။ ဝတ်.ဂု, ဝတ်.ခိုခေ: ဧခ,ဟိုဂ်,ဧခ,ယု.မိုင်း
လိဝ်းခေ.ဂိုင်းဟို,မး ငိုခေခေမးဂေး ခေမ်မး။ ယု.တဝ်

ပျားမှိုင်းထီး၊ ထီးကမ်း၊ခါမ်၊ ထာင်၊လိက်၊ထိုင် လုမ်းလှိုင်
ဂမ်၊ဟျ၊ဝ၊-

“ဧခ၊ဟိုက်၊လှိုင်းခေ။ လုက်၊ခွ်းမှိုင်းမာခင်း၊သေမုးယ၊
ဂင်းခွ်းမှိုင်းဂှ်း၊ မုးယ၊.တပ် ခွပ်၊ခေမ်၊လီခေလီခေဂှ်း”
ဂှ်းပိုင်း၊ လှိုင်းခေ- လုမ်းလှိုင် ဂမ်၊ဟျ၊ ထင်၊ဂှ်းလိက်၊
မုးလှိုင်းမှိုင်းမာခင်း၊ ဧခ၊ဟိုက်၊ခေ။ လုက်၊တီးမှိုင်းမာခင်း၊သေ
မုးဂင်းခွ်းမှိုင်းထီး၊ ဂှ်းလှိုင်းခေခေလှိုင်းခေ။ လုသုမ်း
လှိုင်းခေခေလှိုင်းခေ။ ခွ်းမှိုင်းတီးဂှ်းဂေ၊ လုမ်းကခေတင်း၊
ခေ၊တင်း၊တ၊ခေခေ။ လံးတံမ်း၊လိက်၊ ထာင်၊ထိုင် လုမ်းလှိုင်
ဂမ်၊ဟျ၊ဂှ်း၊ ဂှ်းသိမ်းခိုခင်းဧခ၊ဟိုက်၊။

ဂှ်းခေခေ မာခင်း၊ခပ်လံး၊ခေ၊ကံ၊သေယစံ၊ဂေ၊ ထင်၊
လှိုင်းခိုခင်းဧခ၊ဟိုက်၊၊ ဂှ်းဝ၊လှိုင်းဂေ၊ ကမ်၊မုတ်၊ခေင်၊
ဂပ်၊ ယင်းတိုက်၊ဂှ်းယု၊။ မှိုခေခေင်၊တပ်၊လုမ်း [၅၅] ဧလး
တပ်၊လုမ်း [၆] ဧခ၊လောင်းလီး၊ ဧခ၊လောင်းတုခေ ထေ၊ထိုင်
ဝခင်းမှိုင်းလိပ်ခေ။ ယင်းတိုက်၊မီးယု၊။ ဂှ်းသင်ဧလးဝ၊
ခေခေ မှိုင်းတီးဂှ်းခေ။ ပီခေမှိုင်းမာဂ်းမီးလီပီခေ။ ဧခ၊လှိုင်း
ခေခေ။ တိုင်းခိုင်းတိုခေသှိုင်းခေ။ ကွခေ၊သေခပ်၊မုး၊ ဟု၊မံ
ပံ၊မုး၊ ထာင်၊ဂှ်းလင် ကွခေ၊သေခပ်၊မုး၊ မုးပံ၊တခင်း
ဂှိုင်သင်၊ ပေးပီခေ ပေးလိင်၊လှိုင်၊ လောင်းပာခင်းလှိုင်၊
ထင်၊ဟု၊လှိုင် လှိုင်းခေ၊ဂှ်း- ကပ်မေး သမ် သီ၊ ဂေ၊။
ဧမုးတီးကွခေ၊ဂှ်းခေ။ ကပ်ပီခေဂပ်၊ ပီခေသိပ်း ဂှ်းလှိုင်း
ခေယု၊ယပ်။။

တခိခိ,လေး ကခိခိ ထၢင်းမိုင်းရခိင်,ခခခိ. ခပ်
 သမ်.ဂိုတ်းတီးဂလး “ပူ,ဂျ,ယီတိခိ,”လေး; ဂလးလှိုင်း
 ခိ. ကမ်,ခမ်,လံးသေ- ပံးခပ်ဂျ, ခိးမိုင်းကိခိ,တိယ
 မိုင်းတိုင်း,လှိုင်းပိုင်လှိုင်း;ကိခိ,တိယ.လှိုင်းပိုင်လှိုင်း;ကိခိ,တိယ
 လင်,လၢတ်းတေ,မၢခိးဝး-

“ခပ်လှိုင်းခိ. ပီခိဂွမ်းမိုင်းသုလှူး. ပံးခပ်;မးခိး
 မိုင်းဂိုင်း လံးမိုခိ, လံးသိခိယပ်. ဂွမ်းပိုင်းလှိုင်း.ခိ ဂွမ်း.
 ခိခိးပခိ တီးသုခိ တီးဂို; တီးခေးပိုခိးသေ” ဝးခိ။

မၢခိးခပ်ဂေး ကမ်,လှိုင်းလံး လှိုင်းပိုင်လှိုင်း;မိုင်းကိခိ,
 တိယလေး; ခပ်ခိခိးဂွမ်း.ခပ်;မးခိခိးယပ်. ပေးဂွမ်း.ခပ်
 မးယပ်. တခိခိ,လေးခိ. ကၢပ်;ဝးမခိးတံယပ်.ဂေး
 မီးမီး. ကမ်,ပံ,တံဂေး; မီးမီး. ကပ်ဂံလံး ဂံလှိုင်း,ဂျ,မ
 မၢခိးဂေး ပီခိမၢခိး;ခိခိးဂံးခိင်,ဂပ်,ယပ်. ဂမ်းခိ.
 ဂိုတ်းတခိခိ,တၢခိးထုခိးဂေး သမ်.ဝး တံယပ်. ယင်း
 ဂျၢခိ,တပေးမခိး ပတိုင်းတိခိ, ခိ.ဂေး ပီခိလှၢခိ,
 မၢခိးဂံးခိင်,ဂပ်, ပံးခပ်ဂျ,မိုင်းခေ, ယွမ်းလှိုင်းလှိုင်း;
 ထံမိတီးခေ,ယပ်.။

ခေ,ဂေးသမ်.ယုမ်,ထေ. သမ်.ပခိးထေ. ဝးတေ
 ခပ်;သိမ်းမိုင်းမၢခိး. ပေးခပ်လံးလှိုင်းလှိုင်းထံမိသေယပ်.
 သမ်.မးဂိမ်းခိးမိုင်းတီး. မိုင်းဝါ ကပ်ဝ ဂိုတ်းလှိုင်းသိုင်း.
 မၢခိးဗာ. တၢခိ,ဘၢခိ, ဝခိခိခိ. ဂွမ်းပိုင်,မခိးပီခိ
 မၢခိး. ခးတံမခိးပီခိဝါ လှ.သေကမ်,ဂူသင်. သမ်.မင်

လှိုင်းမုးထိုင်မှိုင်းတီး၊ မုးကပ်လှိုင်းမုးတီး ဂိုတီးလှိုင်း
 သိုဂ်း၊ သမ်.ခိုခင်းတိုဂ်း ခိုခင်းမှိုင်းတီး၊ သမ်.ခိုခင်းယု.ခိုခင်း
 မှိုင်းတီးဂုံး ကမ်,ဂုးလေး၊ မုဂ်.လုမ်း တီးရှမ်း ကခင်းဝုး-
 “ပု,တီ,မ့်,လှိုင်လှိုင်တီး”ခေခေ. သမ်.လှိုင်းမုး၊ မုးဂင်း
 ထိုင်လေး၊ သမ်.မုးတိုက်,ယိုဂ်းဂခေ၊ ဂမ်းဟွင်း၊ ကမ်,ခမ်,
 ပီခင်းခိုခင်း၊ မိပ်,ခေတ်.၊ ဂုခင်းလှိုင်ခပ်ဂမ်းဟွင်းပံးခပ်
 မုးယု,ခိုခင်းမှိုင်းထီးသေ ဂမ်းဟွင်းသမ်.ဝုး “ခိုခင်း,မိပ်,ခေတ်.
 ပိုခင်းလီလှိုင်း၊ ပိုခင်းမီးဂွင်းဂင်,လှိုင်း၊ ရှမ်းဂုး,ပွင်းဂခေသေ
 ဂိုမ်မခင်းပီတီး၊ ပေးရှမ်းယပ်.ယပ်. ရှမ်းလှိုင်,ကပ်ခိုခင်း
 မှိုင်းတီးရှမ်း” ဝုးခေ။

ခေ.ဂေ; “ရှခေယှိုင်,ကမ်,ရှခေမီတီး၊ ကပ်ပုဂိုတီးခေမ်.
 ယိတ်.” ခေင်,ဂပ်,။ ဂုး,ပွင်းသေယပ်. လှိုင်သေ မုးတိုဂ်း
 မှိုင်းတီး၊ မုးမိပ်,ဂိခေခပ်ခေမ်. ခပ်,သခေ ခိုခင်းမှိုင်းတီး၊
 မုးကပ်လှိုင်းယိုင်း ခေင်းသပ်တီး၊ ကပ်ဂှိုင်း ကပ်ဂုံးတီး
 ရှမ်းခေခေ.ဂုး, ဂိခေခေမ်ခေ,ခေခေ,ယပ်. ကမ်,လှိုင်းဂိုပ် ?
 ဂှိုင်းပိုပ်; တောင်းယိတ်ခေမ်သေ တောင်းလီလေး၊ ဂမ်းဟွင်း
 လခေလီခေ သှတ်.သီတ်.ကွက်,ပံးမုးခိုခင်း၊ မုးဂုမုး,လုမ်း
 တီးရှမ်းခိုခင်းဂုံးခေင်,ဂပ်,ယပ်.။

ဂုံးဂုး ယင်းတိုက်.ဂိုတီးယု, ဂမ်းဟွင်း၊ မခင်းသမ်.
 ဝုးလှိုင်.ရှိုင်ရှမ်းခပ်လု, ? လှိုင်းသိုဝ်ထံခင်းရှိုလှိုင်း ! လှိုင်း
 ပွပ်,ထေ,ဝိခေ,ရှိုလှိုင်း.... ဂပ်ခုး ပတိုင်းတိခေ, ခေ.ဂေ;
 ထင်းခေ,ယပ်.၊ ဝခင်းခေင်;မုး မှိုင်းမခင်းခေ. ရှမ်းထေလံး

ယု၊ မိုင်းမၢင်းခေံ. မိုင်းဂွမ်, တံးယၢမ်းလံးဂိုတ်းခုခ်မခင်း
မၢးယု, ဂမ်းခေံ. ပေးဂှ်းလံးမိုင်းမၢင်းယဝ်. သူလဝ်း
ဂု, ဂိုတ်းခုခ်မခင်းလး သမ်. ဝါးလိုင်. ခေံ။

ပိုင်းတူတ်း ဂိုးမၢလုံလီ. ကံးဂိုးတဝ်းခဝ်ဂီ; ကပ်ဂိုး
တဝ်းခဝ်ဂီ;ယဝ်. ခဝ်ဂေးဂိုင်းယဝ်. ထၢင်, ဝါး တေလံး
ပီခ်ခုခ်ဂေုခမ်းမိုင်းမၢင်း ကမ်, ခၢမ်, ယုမ်း. ဂိုးဂၢးဂီဝ်း
ခဝ်းသၢခ် လိုင်. ဩ, လှိုင်ခဝ်လှိုင်ခေခ်. ယုခ်ခင်းပုင်းယုခ်ခင်း
ဂိုးလိုင်. ဩ, လှိုင်ခဝ် လှိုင်ခေခ်. - မိုင်းမၢင်း; ဂိုင်, ဂါး
မေးမိုင်းတိုက်ခိုင်; ဂေးကမ်, ယိပ်, လှိုင်ဂု, ဂံ. သင်, ဝါး
ခဝ်တေလှိုင်ဂု, မိုင်းမၢင်း; တေးလိခ်မၢင်းခေခ်. -
ခဝ်ယင်း ကမ်, တံး, တူဂ်း. သေမေးမိုင်း တိုက်ခိုင်; ဂေး
ခဝ်ယင်းကမ်, ယိပ်, လှိုင်ဂု, ယု, ဝခ်းကွက်, ခင်းလးဝခ်း
တူဂ်းခင်း လှိုင်ကခ်မိုင်းတံးဂှ်း မၢဂ်းမီးလိပ်ခ်ခေခ်. ဂိုး
ကပ်မေးဂိုတ်းယေးသို, မိုင်းတံးတေ. တေ.။

ဂမ်းလိုခ်းမၢး ဝံးသေ မပ်, သိုင်းတုင်းတံးယဝ်. -
တိုခ်, သိုင်းယိခ်. သမ်. ခိုခ်းမၢးလှမ်တူဂ်း ပဂ်းပိုင် ကခ်
မၢင်းခဝ်ဂိုတ်း တံးလံးခၢမ်, ထၢင်, ခေဂမ်, ယု, ဂုခ်ထိုင်
မိုင်းမၢင်းလး; မိုင်းခေ, တေလံးဝံ. သယေး လိုင်. ဂိုင်
ခိုင်မိုင်းတံး။ တံးခဝ်ခေံ. သင်ဝါးယု, ဂပ်း လပ်းဂခ်တင်း
ဂှ်းတေ. သိုဂ်းပိုခ်းမိုင်းဂွမ်, မိး. ယု, ဂပ်းလပ်းဂခ်တင်း
မိုင်းမၢင်းခေံ. တံးခဝ်တိုခ်းကုပ်. မူတ်းမူတ်း. မခင်းတိုခ်း
ပီခ်မိုင်းတံးဂိုး. ခုပ်, ခေမ်. လိခ်လိခ်လှိုင်ခေံ. ပေးခေင်,

ဂိုမ်ကင်ခွင်းတီးသေခင်းဂုံး၊ ဝခင်းခိုင်းမုး ပေးတီးပေ.
ခိုခင်းပေ. မခင်းခေ. တေကမ်, ပွင်, လွင်, သင်ယပ်.။

ဂွပ်, ပိုင်းခေ, ခပ် ဂုခင်ထိုင်ထိုင်. ခေသေ မခင်းဂေ,
မခင်းကမ်, လုံး တီးဂေ, မခင်းကမ်, လုံးယပ်.။ ယူ, တင်း
ခင်းမခင်းသေ ပွင်, လွင်တူလုံးယူ, ယပ်.။ လမ်းပတိုင်းတိုခင်း,
ခပ်ခေ. ကမ်, လုံးလုံးလုံးပေ. ဂေ, ကမ်, လုံး, ပေးခပ်
မီးငိုခင်းဂု, သိုင်. ကပ်ပေ. လုံးယူ, ခပ်မီးငိုခင်း ဂု, ဂိုပ်
ဂေ, ပိုခင်းပခင် ဂု, ခခေ. ခိုင်းဂုံး, လိုင်သေခေ. ကမ်, မီး
သင်. ဂွပ်, ပိုင်းကမ်, မီးတင်းဂမ်. လုံးထိမ်လေး မှိုင်းတီးခေ.
ပီခင်ဂခေ "တိုဂခင်း ကပ်ငိုခင်း" ယပ်.။ ပေးထင်, ဟိုမီး
ငိုခင်း မတ်. ကပ်ဂု, မုးထုတ်, ကပ်လေး,-

ယူခင်းလုဂ်, သိုဂ်, ပေးကမ်, လုံးပခင်ငိုခင်းဂု, ခခေ.
ဂု, ခေ. လေး, ယူခင်းဂွပ်, ယူခင်းဂုံး, ပေးကမ်, ပခင်လုံး
ကပ်မုးလုဂ်, ယိုင်းလုဂ်, လုံးသုလေး, ကမ်, မီးလုဂ်, ယိုင်း
ဂေ, ပခင်လုဂ်, လုံးလေး, ကမ်, မီးလုဂ်, လုံးဂေ, ပခင်
လုဂ်, ယိုင်းလေး, မိပ်, ဂိခေ မှိုင်းတီးယူ, ဂိုတ်ခေ။

ဂမ်းခေ. တီးဂေ, ဂွတ်ယပ်. ယခင်ယပ်.။ သမ်, လှေ.
ဂခေယုဂ်, ယုးယိုခင်း, ခိုင်း, ဂိုခင်း တေလုံးယုဂ်, ဂု, ခခေ.
ဂု, ခေ.။ ပေးကမ်, ယုဂ်, တေပခင်တမ်း, ယုဂ်, ယပ်.
ယု, ခံပခင်ဟို. လှေ, မုးခံပခင်ဂု, သင်လုံးဂု, ဂု, ခံ
ထင်, တီး တဂ်, ပခင်တမ်း, တံ ခေသေ- ယုဂ်, ဝံ. တီးသိုင်.
ခံယု, တု, ခပ်ခခေ. ခေဂေ, ပီခင်ဂုခေ, မခင်း မ. သ.

လ. တင်းမာခင်းလီင် ပ. ဂ. ပ. ဂိုပ်၊ တိုက်း မိုင်းတံးရှင်းဂွံး
ခင်၊ ဂပ်၊ ယပ်။

မာခင်း၊ မ. သ. လ ခပ်ဂေ၊ ဧတ၊ ကပ်ထုတ်၊ လိခင်၊ ငါး၊
ခပ်၊ ပိုက်၊ ခပ်၊ သာခင် လိုင်းခပ်. - တေလံး၊ ဂျ၊ ခံ၊ ပခင်ခပ်၊
ခပ်တမ်းပိုင်မခင်းမး၊ မးတိုက်းခး၊ လိခင် ဂး၊ ခပ်. ခိုင်၊
ခပ်၊ ကွက်၊ မခင်း ဂး၊ ခပ်. ခိုင်၊ တေလံး၊ ခံ၊ ပခင်ရှင်း ဂး၊ ခပ်.၊
ကွက်၊ ကမ်၊ ကွက်၊ ကမ်၊ ဂျ၊ ထွမ်းခင်၊ ခပ် တံးပတ်းတတ်းခခင်.
လံး၊ ဂျ၊ ခံ၊ ပခင်ခပ်၊ ခပ်. ဂေ၊ သမ်. ဂိုပ်၊ ယု၊ တာင်းခိုင်၊
ကမ်၊ ခံ၊ ကမ်၊ လံး၊ ခပ်. ဂေ၊ ပီခင်ပေးလှိုင် တိုင်ဂွပ်ဝံ. ယု၊
ဟံ၊ ခိုင်၊ သမ်. ဝါး၊ လုဂ်းယိုင်း လုဂ်းလံး ဝှင်းဂွံးကမ်၊
ပခင်ကမ်၊ လံး၊ ဝှင်းခမ်း ကမ်၊ ပခင် ကမ်၊ လံး၊ ခပ်. ဂေ၊
သမ်. ဂိုပ်၊ တိုက်းတိုင်ထိုင်၊ တာင်းခိုင်၊ ယပ်။

ဂွံးခခင် ဂွမ်းမိုင်းတံးခပ်. ယု၊ ဝါး၊ တေလုဂ်. ဟိုခင်.
မာခင်း၊ သမ်. လိုမ်းတိုင်သေ ဟံ၊ ခိုင်၊ ဂျ၊ မင်းလှမ်းမာခင်း၊
ဂမ်၊ ဟံ၊ ခိုင်၊ ဂျ၊ မင်းလှမ်း မာခင်းလီင်၊ လိုင်းကခင်ယု၊
ခင်းဝိုင်းခခင်. ခပ်ဂေ၊ သမ်. လိုမ်းပီတ်း လိုပ်. လာတ်းယပ်.၊
မာခင်း၊ သမ်. ပခင်ဂိခင်ဝိုင်းလှိုင် လခ လထု၊ ပေးလံးလီင်.
လုလုဂ်းမေး ဂွမ်းယေးကွမ်၊ ကိမ်၊ တွင်. တိမ်ပိုက်းပိုက်းဂေ၊
ပိုင်းလှိုင်ယပ်. ယု၊ ယပ်။

ခပ်. ဂေ၊ လိုမ်းပီတ်း ဝါခင်းမိုင်းလိုပ်. နိုင်းသေယပ်.၊
လိုင်းကခင် ဂုခင်ထိုင် လိုပ်. လာတ်း လံး၊ တုဂ်. ခ ယပ်၊ ဟိုတ်၊
ခါခင်လှိုင် တေတုဂ်းလှမ်း. ထုမ်ဂံ၊ ယပ်. ကခင်ဝါးခခင်.၊

ပိုခ
က
လှိုင်
တို
ဟံ
မိုင်
သို
ဂွမ်း
ခင်
ထို
မခ
သ
ဂွမ်း
ခခ
ခခ

ကပ်သံလှ လိဝိတ်. လင်းဂပ်, လိက်;သေယပ်. လင်,လှတုမ်
 လှမ်းဂခပ် ခိုင်ဂိုတ်းဂါခပ်ဝါခမ်းမြိုင်း ဂှ်းမခမ်းပေးလံးထိုင်
 တီးခခပ်.- ဟံ,ခခိုင်;မခမ်းလိင် သေ,သုခမ်းမိမ်းခခိုင်;၊
 ဟံ,ခခိုင်; မခမ်းဂမ်, သမ်.ဂှေးမိမ်းခခိုင်;၊ သေ,သုခမ်း
 မိမ်းခခိုင်;- ဂိုတ်းပိုးသေ.သုမ်း ဂုခမ်းထိုခမ်း,၊ ခင်းဂှိုင်းပို့,
 သိင်ဂေ; ပို့,သိင်မေးသေ.သုမ်းဂုခမ်းထိုခမ်း,သေ ယုဂ်.ယှိုင်;
 ဂုခမ်းကခပ်မီးသလ်.လှ,တေ,ခပ်။ ဂုခမ်းဂိခပ်ငိုခင်းလှိုင်ခပ်
 ခင်းလိက်; ပိုခပ်ခပ်, ခပ်ဂေ; ဂိုတ်းမေး သေ.သုမ်းဂုခမ်း
 ထိုခမ်း,၊ ယု.တပ် ဂမ်းယှိုင်ဂှ်း, တေခုတ်းဂှိုက်; ဟပ်ဂှိုင်
 မခမ်းပိတ်;၊ ဂုခမ်းထိုခမ်း,လှိုင်ခခံ. ပီခပ်လှိုင်လှိုင် ဂှ်းပဂ်,
 သမ်.ဝေးလှိုင်.ခခမ်း။ ဂုခမ်းတီးဂှ်းဂေ;သမ်.ယုမ်,တေ.၊
 ဂုဂေ;ကမ်,ယိခမ်း,၊ တုဂေ;ကမ်,ဂှိုင်. ထုမ်,ပိုခမ်းလှိုင်;
 ခခပ်.ဂှ်းဂှ်း။ ကခပ်ခခံ. ဂိုတ်းလံးခခပ်;လံးခင်းခခပ်.ခေ,၊
 ခခပ်,ဂှိုင်ခပ်တင်းခင်း ပေးတေဂှ်းဟခပ်ခခပ်လှိုင်ခခပ်.-

- 1. ဝီ 1982 သိမ်းပိတ်;မြိုလှံ. လာင်.ကွင်းမံ.။
- 2. ဝီ 1979   "   မြို [50]
- 3. ဝီ 1985   "   မြိုလှံ. ဂှေး,ခိခမ်းဂှိုင်။
- 4. ဝီ 1987   "   မြို [75] [85] [25]

လှိုင်ခခံ.ဂှ်း, ပီခပ်မခမ်းဂမ်,ခပ် ဝါင်းယိခပ် ယု,ဂှ်း
 ဂုခမ်းဝါခပ်; ဂုခမ်းမြိုင်း ကိဂ်,ပေးတင်း ဂုခမ်းလုဂ်.ယှိုင်.ခပ်
 ဂှ်းလှမ်းလှမ်း ယု,ဂှ်းခပ်လံးမီးကိခပ်မီးဂှိုင်း ယိမ်းဂှိုင်ဂါင်,
 သေ လုဂ်.ယှိုင်.မခမ်းခပ်လံး;ခခပ်.ယပ်.။

ပေးတေမး ထွက်တတ် ဂျကပ် ကခင်လီမခင်း ပုခင်း
 တၢ,တံး တေထုလုးလုံလုမ်လုမ်လေ; တေလံးယု,သၢ, ဂိခင်
 သိုင်း၊ တေလံးပီခင် ပေးသၢင်, ဗမးလၢင်း၊ ပီခင်သထေး
 မီးငိုခင်းကခင်ဝုးခခင်. လၢတ်းခခံ. မုင်းမုင်းတိုခင်းကမ်, ဂုခင်
 သီခင်းတၢင်း မခင်းယပ်.။ တံးခခံ. ပီခင်ယု, ယၢမ်းလီဝ်-
 ပံးလိဝ်တၢမုတ်, သမ်.ခပ်းထမ်း; သမ်.ပီခင်ဝခင်းလိခင်လဝ်း၊
 ခုဂ်,တခင်လုင်ပေးပီခင်တၢခင်,ခခံ.ခခံ.- တံးတေဂိုတ်းဂိုဝ်
 ပီခင်တံး၊ တံးတေ,ထိုင် ဝခင်းမိုဝ်းခခံ. တံးကျမ်,လၢတ်း
 ဂိုးတံးတိုခင်,တုင် သမ်.ဝုးကမ်,ယုမ်.၊ ဂျ,ယုမ်.ကခင်ပိုခင်း
 ဝုးဂုခင်းထိုခင်,၊ ဂုခင်းကမ်,မီးသလ်.လၢ,၊ ဂုခင်းကမ်,လံး
 လွင်း၊ ဂုခင်းလုဂ်.ယိုခင်.သမ်.ဂိုတ်းခခံ။

ဂုတုင်တၢ.တံးဂုင်း

ဂွံးဂျးဝုးဂိုဝ်ဂေၤယပ်.၊ တၢင်းလီခခံ. တၢင်းလၢ.
 တိုခင်းကမ်,ဂုမ်,လုမ်းလံး၊ ဂၢခင်ဂုသုင်,ခခံ. ဂၢခင်တၢင်းဂှံး.
 ခခခခ. တိုခင်းကမ်,ဗပ.လံးမခင်း၊ ဝခင်းခခိုင်းမး မခင်းတေ
 ဂုခင်ယု,ပုးခး ကမ်,လုင်,လၢတ်းလိုင်.ဂိုဝ်၊ ဂုခင်းကခင်
 ဂုသုင်,ဂၢမ်,လီ မိုဝ်းမီး မိုဝ်းယီ ခခခခ.ဂေၤ ပေးမခင်း
 လၢမ်, ဂုသုင်,ဂၢမ်, မခင်းသိင်;ယပ်.ဂေၤ မခင်းခိုခင်းတေ
 လုင်းမးမိုဝ်းဂုခင်းယု,၊ ဂေၤ.ကခင် တုဂ်းငရံးဂေၤ ပေး
 ဝုးဝုတ်းမခင်းပေ,ယပ်.ဂေၤ တေခိုခင်းမး မိုဝ်းဂုခင်းယု,၊
 တေၤလီဝ်ခခံ. မၢခင်းဂမ်,ဂေၤယပ်. မၢခင်းလီဝ်ဂေၤယု,

ပေးဝခင်းခိုင်; မး မခင်းတေမးဂျတင်းလျ. ကခင်းမခင်း
ဂိုတ်းဝံ. ခခင်း. တေပခင်းတင်းလျ. ခပ်လီလီယူ, တံးကခင်း
လံးခါမ်, တင်းတုဂ်. ခ ခါခင်းလှိုလှိုင်းခံ. ဂေ; ဝခင်းခိုင်;
မး- ပေးဝ; ဝုတ်; ခပ် ပေ, ယဝ်. ခံဂေ; တေလံးဂျခင်း
ကခင်းလီယူ,။

ဂုးပိုင်း လှိုင်းခံလေး- တင်းကင် သိုင်းဂမ်, ယျ,
ပုဂ်; သွင် တေ, ထိုင်မးဝံးသိုင်းဂမ်, ယျ, ပုခင်းတု, ဂုင်း
တေပုဂ်; တင်း; ဝခင်းမှိုင်း ခွင်ဂုင်း. လိဂ်; ဂိခင်းဂီခင်း, ပင်လှိုင်
ဂေ; ကမ်, ပွင်, သင်ယဝ်. ဂုင်းဂေ. ဂိုတ်း ဂုင်းဂေ. သုမ်း.
လိဂ်; ဂိခင်းဂီခင်း, သိပ်းပီ ဂုင်းဂေ; ယွမ်. ဂုင်းဂေ. သုမ်း။

မှိုခင်းခင်, ဝ; - မှိုင်းတံးခမ်း. ဂျယိုခင်း. မခင်း; ခပ်
ကမ်, ဂျ. ဂုင်းဂေ. ဂျ. ပေးတုမ်းသုဂ်; ဂုင်ပုဂ်, ထိုင်မး
ခိုင်ယိုခင်းယဝ်. မခင်း; ခပ်ဂေ. ဂိခင်းကခင်းတင်း. လုပ်, ပုတ်း
လုပ်, ပီတ်း ဂင်းယံ; ဂင်းယံမ်း ပီတ်းလှိုင်းဂျ, တံးယိုခင်း.
ခုခင်းလေးခပ်လင်း; လှိုင်းကခင်းယူ, ခင်းဝီင်းခခင်း. သမ်. ဂိပ်း
လိမ်းဂိုမ်ဂခင်းဂိခင်း လာပ်. လာပ်. လိပ်. လိပ်. တံးယိုခင်းပိုခင်း။
လီလာခင်း; လီမှိုင်း, လီတုဂ်; လှိုဂျ. လီကံးပိုခင်းဂျ. လံး
ခါမ်, တင်းဂျ; ခင်းခိုင်; ခံ. လီလိပ်းလှိုဂျ.။

ပိုခင်းဝ; ခင်လိခင်းမှိုင်းခေဝ; ပေးမးခွဲ; လှိုတုဂ်;
တေ. - ခင်တံးခံ. ယင်းတေခေသေ ခင်လိခင်းမှိုင်းယူ,။
ခင်ခေလှိုခင်းမှိုင်းခံ. ယင်းပခင်း ယွခင်းလီတံးဂုခင်းလံးယူ,။
တေယုဂ်, သုမ်း; ကီးသင်ဂေ; လံး; ခွဲ; လှိုဂ်; ကင်ခမ်း. မခင်း

မခင်းမးလွံ.ဂိခ်ဂေးလံး၊ ခွံးထွက်းကပ် မၢဂ်,ဂိခ်မခင်း
မးဂိတ်းယွံးဂေးလံး၊ ကပ်မးဂိတ်း ကခ်လွံဂေးလံး။

ဂူခင်းတံးခွက်,ခေ၊ ကမ်,ဂူပးသီ.ပးခူ၊ ကမ်,မိခင်း
ဂူမိခင်းတၢလိဝ်းခေခမ်. ခံးခေ၊သေခင်လိခ်မိဝ်းခေခမ်.လံ
ပုခင်းယူ,၊ ကခ်ခမ်. တံးဂူးဂေ. တံးဂူးတီး မုခ်လင်း
ခမ်းခပ်ကမ်,ဝံ.၊ ဂူခင်းယိဝ်းဂူခင်းလံးကမ်,ဝံ.၊ လီတိုခ်,
တူင်ဂူဂခ်ဂခ်. ပေးတိုခ်,တူင်ယပ်.၊ ပေးဂူတူင်ယပ်.
ထေဂိတ်းဂိုဝ်။ တီးဂိတ်းမခင်းမီးတင်းခမ်ကိုဝ်း၊ ကမ်,မေ၊
ဂိတ်း သမ်.ကမ်,ထူးပိုခ်းသွခ်လၢ,၊ ကမ်,ထမ်ပိုခ်းလၢ,။

ဂူမိခင်းတံးဂုဝ်းမိဝ်းဂူခမ်,ပိုခ်းဝးဝံ.- ယု.ဂုဝ်းခေခမ်.
“ပေးခွံးယက်.ယွံးယွံး ဂူးလပ်.ယံ.ယံ.၊ ပေးလပ်.ယံ.ယံ
ယပ်. လင်,ယက်.ယွံးယွံး” ဝးခင်,ခမ်။ ခိုင်ဂေ.ဂိတ်း
ခိုင်ကခ်လေး၊ “ဂူခင်းဂပ်ဂေ. ယက်ဂပ်ဂမ် ဂူခင်းခမ်
ဂိခ်ကမ်,သိင်း။ ဂပ်ဂေ. ဂိတ်းဂပ်ဂေ, ဂုယိုခ်းသေ,
ဂူခင်းမေ၊ ကမ်,မီး’ ယု,ဂူး မခင်းလံးပီခ်။ ဂေ.မေ၊
တိမ်းလိက်ဂေ၊ တိမ်းလိက်လေး၊ ဂေ.မေ၊ဂိတ်းသိုက်
ဂေ၊ ဂိတ်းသိုက်လေး၊ မေ၊ဂိတ်း ဂုသွပ်, ခေးမုခ်ဂေ၊
ဂိတ်းလေး၊ ဂုသွပ်,ခေးမုခ်ခေခမ်. လိက်,ယေပခ် ဂူးဂူခင်း
တံးဂုဝ်း ပေးလံးပုခ်. တၢင်းယပ်,ခေခင်လွံသေလေး။

သမ်.ထိုင်,ယံ,ခိုင်၊ ဂပ်ဂေဂိတ်းဂၢခ်ဂမ်,မထၢခင်း
ဝးဂေး...၊ ဂု,ဂိတ်း သမထ ဝိပသိ.သခ်,ဝး၊ တူင်ဂပ်
ကမ်,လွံးတူင်ဂပ်၊ လက်မေးဂူခင်းယေးလိဝ်းခမ်. မခင်းပီခ်

ကပ်ဂှီတီး မိပမ.ဂ္ၚင်းဝါး၊ ကပ်ဂျ,သ္ၚုခ်ဂျးခခ်း ကပ်
ဂျ,သ္ၚုခ်ဂျးခခ်းဝါး၊ သမ်.ပီခ် လုဂ်းသိုဂ်းသေ မးတိုဂ်း
တီးလှိုဝ်းခခ်. ကခ်ခခ်. သမ်.ဝါး ကမ်,လၢဂ်းဂှီတီးဂှိုဝ်.
ကမ်,ပေ.ပိုခ်းလံး၊ ဂ္ၚပ်းပိုဝ်း ပိုခ်းပီခ်လပ်း ပီခ်ခုခ်ဂှပ်း
ဝါးလှိုဝ်.ခခ်။

ကိဂ်,ယံ,ခခိုင်းမၢခ်းလိင် သမ်.မးဂိပ်းကပ်ဂျ,လုဂ်း
ကွခ်,ယိင်း လုဂ်းကွခ်,လံးခခ်.ဂေဂျး သမ်.ဝါး- ကမ်,
လၢဂ်းဂှီတီးဂှိုဝ်. ကမ်,ပေ.ပိုခ်းလံး ဝါးခခ်- တီးဂၢခ်တီး
ဂှပ်းခခ်. ကပ်မးလုမ်းလး ပ္ၚခ်းသ္ၚုခ်မိင်,ဂခ်. တိုတ်.သုင်
လှိုဝ်ယု,ဂခ်. တၢ,ကပ် ခိုခ်းဝါခ်းမိုင်း ခခ်.လိခ်ဂိုခ်
ယုဂှပ်း၊ သမ်.ဝါး- ဂ္ၚပ်လုဂ်းဂှပ်း လၢခ်ဂှပ်း တုဂ်.ခ
ခခ်လှို ဝါးခခ်။

တီးလှိုဝ်းခခ်. လှိုဝ်,မခ်း တေပီခ်တီးဂှိုဝ်. တီးဂှပ်းခပ်
မုခ်လပ်း မုခ်လၢဂ်းဂှပ်းခပ်. လပ်းသၢင်,လေး ကိဂ်,ပး
ခခ်းခပ်ဂှပ်းခပ် ဂ္ၚးလပ်း ဂ္ၚးပးလှိုဝ်,ခပ်လှို. ယိင်ဂျးလှို
ဂျးဂျးခခ်း၊ ကမ်,ဂ္ၚုဂ်းပေးဂျ. ဂျယပ်. ဂ်းလဂ်းလိမ်၊
လဂ်းလိမ်ယပ်. ဂ်းမေုလှိုဝ် တွမ်ဂှိုင်းဂခ် ဂှီတီးသိုဂ်း၊
သၢ,သခေ,ခခ်. မိပ်းပိုခ်းကပ်ဂှီတီးသိုဂ်း ကွခ်တၢင်းကိပ်း၊
သိုဂ်းကွခ်းကွခ်,ကိပ်း၊ ဂလးခေးယိုဂ်,ခပ် ခပ်းမးမိုင်း
မၢခ်းခခ်. ခပ်ကပ် သၢ,သခေ, ယု,သၢ,ခခိုတ်.ခပ်ခပ်း
မးကွခ်တၢင်းယပ်.၊ မးတင်းလၢဂ်း ပေ.လိဂ်းတီးဝိင်း
ယခ်,ဂုင်,၊ ဝံးခခ်. ကပ်ဂ္ၚုခ်းဂျ.ခပ် ခပ်းမးဂျ.

ပိုခ်း
မံ.သ
ဝံးခ
(ဝိင်း
ခပ်း
ဂ္ၚုလိဂ်
ခခ်း
ခခိုတ်
ဂိခ်မ
ခပ်ဂျ
မၢခ်
လှိုဝ်.
လံးမို
ဝါးဂှ
လှိုဝ်း
ကုပ
ထၢင်,
ဂှီခခ်
ပေး
ခွဲခပ်